

UNIVERZITA KARLOVA

HUSITSKÁ TEOLOGICKÁ FAKULTA

Postoje mladistvých k problémům genderové rovnosti

**The Attitudes of Adolescents to the Issue of Gender
Equality**

Bakalářská práce

Vedoucí práce:

doc. PhDr. Petr Sak, CSc.

Autor:

Veronika Pavlasová

Praha 2018

Poděkování

Chtěla bych zde tímto poděkovat docentovi PhDr. Petru Sakovi, CSc. za jeho odborné vedení práce, podnětné rady, čas a otevřený přístup. Dále bych ráda poděkovala žákům 3. ročníku Gymnázia Na Pražačce a Gymnázia Havlíčkův Brod za vyplnění dotazníků pro můj výzkum.

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem předkládanou bakalářskou práci „Postoje mladistvých k problémům genderové rovnosti“ vypracovala samostatně s použitím níže uvedených pramenů a literatury a moje práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

V Praze dne 10. 7. 2018

Jméno autora
Veronika Pavlasová

Anotace

Má bakalářská práce je rozdělena na dvě části, teoretickou a praktickou. V teoretické části se věnuji vymezení a vysvětlení základních pojmů, historii, genderové socializaci a v neposlední řadě stěžejním genderovým stereotypům.

V praktické části uvádím výsledky dotazníkového šetření. Ty nabízí pohled žáků třetích ročníků gymnázií z rozdílných měst na problematiku genderu.

Klíčová slova

Gender, rovnost, diskriminace, genderové role, genderová socializace, genderové stereotypy, genderová segregace

Annotation

My bachelor thesis is divided into two parts, theoretical and practical. In the theoretical part, I focus on the definition and explanation of basic concepts, history, gender socialization and, last but not least, the fundamental gender stereotypes.

In the practical part I present the results of the questionnaire survey. It offers a view of third-year pupils of grammar schools from different cities on gender issues.

Key words

Gender, equality, discrimination, gender roles, gender socialization, gender stereotyp, gender segregation

Obsah

Úvod	7
Teoretická část	8
1. Základní pojmy	8
1.1. Rovnost	8
1.2. Diskriminace	9
1.3. Gender	9
1.4. Genotyp a fenotyp	10
1.5. Gender mainstreaming	10
1.6. Genderová asymetrie	11
1.7. Předsudek	11
2. Historie	12
2.1. Ve světě	12
2.2. V Českých zemích	13
2.3. Současnost v sociálně – právních souvislostech	13
3. Genderové role	15
4. Genderová identita	17
5. Teorie vzniku pohlavní a genderové identity	18
6. Genderová socializace	20
7. Genderové stereotypy	22
8. Genderová segregace	26
Praktická část	28
9. Informace k výzkumu	28
7.1 Cíl a nástroj šetření	28
7.2 Způsob sběru dat	28
7.3 Průběh sběru dat	29
7.4 Skladba respondentů	29

10. Výsledky výzkumu.....	30
11. Shrnutí praktické části.....	52
Závěr.....	53
Seznam grafů.....	55
Seznam tabulek.....	56
Seznam použité literatury:	57
Seznam zkratek.....	60
Summary.....	61
Přílohy	62

Úvod

Gender je významnou kategorií v našich životech. Ovlivňuje naše vnímání podnětů, orientaci ve světě nebo způsob chování k lidem okolo nás. Stereotypy, které se na nás valí ze všech stran už od útlého dětství, nám v mnohém usnadňují orientovat se v získaných informacích, ale ne vždy správně.

Postavení a rozdílnost mužů a žen ve společnosti je už od nepaměti velmi diskutovaným tématem. Stále se okolo nás rojí otázky, proč je společenské postavení ženy horší než mužské, a jestli je to opravdu tak. Vymýšlíme spousty nápadů, jak zaručit rovnost mezi mužem a ženou, ať už se podíváme do dětských knížek nebo pro ženy a muže vybudujeme jedny toalety. Ale je tato idea vůbec možná? Nebo do jaké míry? Určitá projednávaná témata, v oblasti genderové rovnosti v této době, mi přijdou značně přitažená za vlasy.

Pamatuji si, jako by se to stalo včera, jak jsem byla zklamaná, když můj táta, v mých pěti letech, daroval autodráhu známým, kteří měli syny a stejně tak moji malou hokejku kamarádovi, se slovy: „Vždyť jsi přeci holčička“. Nesmím ani opomenout to, že cokoliv se v naší rodině řeší, musí projít přes schvalovací radu složenou z dědy v těsném závěsu s babičkou. S rostoucím věkem mě zajímalo, jak mají rozdělené role v domácnosti ostatní, jaký vliv na to má to, kde bydlí a jaké zaujímají stanoviska k dalším řešeným stereotypům ve společnosti. I díky tomu jsem zvolila toto téma mé práce.

V mé bakalářské práci s názvem *Postoje mladistvých k problémům genderové rovnosti* se zajímám o postoje a názory žáků třetího ročníku víceletých gymnázií ve dvou značně odlišných městech, Havlíčkově Brodě a v Praze. Tuto věkovou skupinu jsem si vybrala z důvodu zkušenosti s dobrou spoluprací při vypracování seminární práce v minulém roce studia na vysoké škole. Navíc tito mladí lidé mají na většinu dění ve světě otevřený názor a velkou potřebu o něm diskutovat.

Cílem mé předkládané bakalářské práce je pomocí zpracovaného výzkumu ukázat tyto názory a postoje. Zjistit jaké mají představy o svém budoucím životě z pohledu genderových otázek a jak se v nich orientují.

Práce se skládá z teoretické a praktické části. V teoretické části se snažím vymezit pojem gender a vysvětlit pojmy s ním související. Dále uvádím jak se postavení mezi muži a ženami historicky vyvíjelo. V neposlední řadě se věnuji genderovým stereotypům. V praktické části zpracovávám výsledky mého dotazníkového šetření.

Teoretická část

1. Základní pojmy

1.1. Rovnost

Rovnost se v právu a společnosti ukotvuje s příchodem demokracie, ta totiž s rovností počítá, i když s ní rovnost nepřišla v plném rozsahu. Nejdříve se ruší otroctví, všichni lidé mají právo vlastnit a v neposlední řadě se zavádí volební právo pro ženy.

To jak dnes rovnost chápeme je procesem zrání společnosti. Rovnost nelze zaměňovat za stejnost, každý jedinec je osobitý se shodnými právy pro společnost. Osobitost jedince je dána genetikou, fyzičností a psychosociální výbavou.

Rovnost příležitostí se stala prostředkem pro práva jedinců, tam kde rovnoprávnost není dostačující (například pro osoby se zdravotním postižením). Rovnoprávnost se získává vykompenzováním nežádoucích sociálních důsledků přirozených odchylek mezi lidmi. K rovnosti příležitosti nemusí vždy dojít. Výsledek závisí na výbavě daného jedince, na jeho vzdělání, vlastnostech (Koldinská, 2010).

Genderovou rovností rozumíme schopnost člověka se rozhodovat, aniž by byl omezován genderovými rolemi. K dosažení genderové rovnosti mezi mužem a ženou má dopomáhat utvoření stejných možností. Avšak k získání přibližně stejných výsledků je někdy nutné chovat se k ženám a mužům rozdílně (Aklöf, 2005).

Porušení rovnosti a rovnoprávnosti

Narušování a nerespektování rovnosti popřípadě neumožnění prosazovat ji, má za následek její porušení. Toto porušení nebude nikdy akceptováno, jelikož se tím omezují základní práva člověka.

Jako přijatelné porušení rovnoprávnosti je princip solidarity, který je uplatňován v sociálním právu, v případech kdy dochází k určitému znevýhodnění v rámci společnosti (Koldinská, 2010).

1.2. Diskriminace

Fialová aj. (2007, s. 2-3) ve své publikaci uvádí: „*Diskriminace je jakákoliv situace, v rámci které se s určitým člověkem zachází jinak než s ostatními lidmi z důvodu jeho příslušnosti k určité sociální skupině nebo kategorii.*“

Abychom mluvili o diskriminaci, musí být porušena rovnost zakotvená v právní normě. Pokud je na jedinci dopuštěna, předpokládá se, že diskriminující člověk se této újmy dopustil vědomě. Ke škodě jako takové nemusí vůbec dojít, pokud osoba, na které byla diskriminace dopuštěna, toto jednání za svoji újmu nepovažuje.

Při setkání s nepříznivým jednáním v totožné situaci, to znamená, pokud s ženou bylo jednáno jinak než s mužem nebo k občanovi romského původu bylo přistupováno s jinými podmínkami než k občanovi bílé pleti, hovoříme o **přímé diskriminaci**. Pokud bychom nějakou skupinu osob, která je negativně diskriminovaná, cíleně zvýhodnili, hovoříme o pozitivní diskriminaci. Mnohem složitější je definování **nepřímé diskriminace**. Stanovením určitých obecných norem, které mají působit na širokou populaci, se můžeme dopustit nepříznivého zacházení, které může působit zdánlivě neutrálně. Jako příklad můžeme uvést situaci, kdy se v restauraci zakáže vstup psům, a to bez výjimky. Tím je do této restaurace odepřen vstup handicapovaným lidem, kteří se bez svých vodících psů neobejdou (Koldinská, 2010).

S diskriminací je úzce spojeno obtěžování, které chápeme jako chování k jiné osobě, jejímž jednáním danou osobu omezujeme v jejích právech, dané prostředí vytváříme nepřátelské, ponižující a naším cílem je snížit důstojnost dané osoby. Stanovováním pravidel jako podmínku pro určité rozhodnutí se sexuálním podtextem označujeme za sexuální obtěžování. Stejně tak nepřipustné je pronásledování jedince, který uplatnil svá práva, aby nebyl diskriminován. Je uváděn rozdíl mezi pokynem a naváděním k diskriminaci. Zatímco pokynem dochází k diskriminaci třetí osoby tím, že ji za nadřízeného, na jeho popud, provede podřízená osoba. U navádění je aktérem ta osoba, která k diskriminačnímu chování navádí okolí (Fialová aj., 2007)

1.3. Gender

Gender je „*termín pro skupiny vlastností a chování formované kulturou a spojené s obrazem muže a ženy. Jako nejbližší český ekvivalent se uvádí pojem rod. Ten však není zcela adekvátní a navozuje nepřesné souvislosti, proto se pojem gender přejímá v původním tvaru*“ (Velký sociologický slovník, 1996).

Dle Petruska aj. (1996) je gender termínem, který pojmenovává vlastnosti a chování, spojované s muži a ženami, a formované kulturou. Mluvíme tedy o společenské konstrukci. Mínění na chování mužů a žen můžeme vidět v různých společnostech, ale i v různorodých skupinách stejné společnosti či odlišných období, názorově rozhodné. Charakteristiky zahrnuté v pojmu gender zobrazují očekávání svázané s rolemi muže a ženy a jsou nazývány jako feminní a maskulinní. Jeho obsah je stanovován kulturně a je velmi variabilní.

Mezi maskulinní vlastnosti patří např. dominance, bojovnost, soutěživost, hrubost, aktivita, nezávislost, potlačování emocí a záliba v technice a sportu. Jako tradiční feminní vlastnosti můžeme zmínit smysl pro pořádek, jemnost, soucit, emocionalitu, závislost, stejně tak i krásu a upravenost (Janošová, 2010, s. 6-7).

V českém jazyce postrádáme slovo, díky němuž bychom byli schopni vyjádřit pojem gender v jeho správném významu. Používá se označení rod, který je přesným překladem, ale je vázán s vrozeností či rodinou, což se s původním termínem částečně neshoduje (Smetáčková, 2007).

Pohlaví je naopak rozuměno jako vrozené, určeno rozdílnými mužskými a ženskými znaky. Ve svém základu je univerzální a daný výsledkem vývoje civilizace. Orientuje se na fyziologické rozdíly (Open Society Fund, 1999).

1.4. Genotyp a fenotyp

Veškeré vložené genetické informace v embryu jsou souborem genotypu. Tento jedincův získaný genetický základ, tedy jeho genotyp, je v průběhu jeho vývoje ovlivňován okolním prostředím. Výsledkem této interakce je soubor vlastností a znaků daného organismu jedince, který můžeme pozorovat a nazýváme ho fenotyp. (Velký sociologický slovník, 2017)

1.5. Gender mainstreaming

„Princip zohledňování rovných příležitostí žen a mužů ve všech oblastech a druzích politik a zavádění opatření s cílem dosáhnout rovnosti žen a mužů. Je to strategie k tomu, aby se zájem o ženy stejně jako zájem o muže, stal integrální součástí koncepcí v politické, ekonomické a sociální sféře tak, aby z nich ženy a muži profitovali stejným dílem“ (Feminismus.cz, 2003)

1.6. Genderová asymetrie

„Popisuje stávající rozložení moci mezi muži a ženami v různých sférách společnosti. Jedná se například o nevyvážené zastoupení žen a mužů v řídicích a rozhodovacích funkcích ve státním i privátním sektoru (v komunálních zastupitelstvech, parlamentu, vládě, soukromých obchodních firmách atd.). Tato sociální asymetrie vede k sociálně podmíněné převaze mužů, případně žen, a k jejich vyššímu statusu v určitých sférách společenského a profesionálního života“ (Feminismus.cz, 2003).

1.7. Předsudek

Pojem předsudek z širšího úhlu pohledu vysvětlujeme jako zafixovaný, předem utvořený a daný postoj k určité situaci či chování. Nemá za cíl porozumět momentální situaci, je spíše názorově předpojatý. V sociologii je tento termín studován pro jeho negativní a diskriminující postoje k určitým skupinám lidí, kde nezáleží na jejich individuálních kvalitách, ale na tom do jaké skupiny patří. Předsudek generalizuje kvalitu různých kategorií lidí. Je nezvyklým typem stereotypu a hlavně se s ním setkáváme u vztahů mezi rasami, národy, ale i u rozdílů mezi kulturami, náboženstvími a pohlavími (Velký sociologický slovník, 2017).

2. Historie

2.1. Ve světě

První zmínky o genderu můžeme objevit v historických epochách minulého století, kde se začíná objevovat myšlenka o změně názorů společnosti na rovnoprávnost žen a mužů, k čemuž zajisté velmi pomohlo ženské hnutí.

Už v polovině 16. století v Anglii zaznamenáváme počátky obranného postavení žen ve společnosti. Nejednalo se jim ani tolik o to, svá práva získat, ale udržet si je. V této době se ženám hlavně zlepšilo postavení v oblasti podnikání a obchodu (Renzetti a Curran, 2003).

Pokud žena podnikala, zajistilo jí to stejná práva svobody a odpovědnosti, jako měl muž. K dalšímu nárůstu odpovědnosti žen docházelo mezi 15. – 16. stoletím odklonem od římskokatolické víry a zaměřením společnosti na obchodování. Nebyly diktovány role jednotlivým pohlavím a stanoveny doktríny. Tímto se začíná na ženy a jejich úlohu ve společnosti nahlížet z jiného úhlu (Jarkovská a Smetáčková, 2006).

Přehodnocování hodnot muže a ženy se ve společnosti stalo probíraným tématem. Na začátku 18. století u francouzských preciózek se setkáváme s prvním veřejným hlásáním myšlenek o rovnosti pohlaví (Lenderová, 2002).

O jedno století později se v Anglii tyto myšlenky začínají vyskytovat nápadněji. Jejich argumentace se zaměřila na diskriminaci žen ve společenských institucích. Za propagátora můžeme označit hnutí tzv. sufražetek. Původcem je anglické slovo suffrage, jež v překladu značí volební právo (Renzetti a Curran, 2003). Jejich hlavním záměrem bylo získat politická práva pro ženy, především hlasovací volební právo. Více otevřeně se o této problematice začalo hovořit ve Spojených státech amerických v první polovině 19. století (Oakley, 2000). Na konci 19. století se prosazovala idea jedinečnosti každého člověka a její vyvyšování nad ostatní okolnosti jako pohlaví, původ, rasa, vyznání nebo majetek (Jandourek, 2008).

Volební právo pro ženy se podařilo získat až roku 1918 po dlouhých bojích za zrovnoprávnění žen. Podařilo se to díky tzv. první vlně feministického hnutí, která trvala do třicátých let 20. století po celém světě (Smetáčková a Jarkovská, 2006).

2.2. V Českých zemích

V Českých zemích sahá historie prosazování genderu na začátek 19. století. Do této doby byla žena zcela závislá na svém manželovi. Jediným smyslem jejího žití bylo manželství a přivádění dětí na svět. Jejich vývoj a identita byly společností utlačovány. Vrcholem jejich kariéry bylo dobře se vdát, starat se o rodinu a obstarat celou domácnost. Tato myšlenka se mezi populací držela až do začátku feministické éry v Čechách.

K velkým změnám začalo docházet v druhé polovině 19. století, kdy se tento zažitý stereotyp začal hroutit. Muži i nadále vládli v politice, ale význam žen na společenském žebříčku a jejich způsobilosti začaly stoupat. Narušená představa o jejich předurčení byla stavebním kamenem pro založení různých druhů dívčích škol. Vystudované absolventky si nacházely práci a daly tím sbohem modelu, kdy žena musí být doma a je zcela odkázána na manžela (Bahenská, 2005, s. 9-10). Ženy se aktivně zajímaly o dění ve společnosti. V tomto období ženské emancipace na českém území, se ženy stávaly iniciátorkami potřebných sbírek, zakládaly a stávaly se členkami časopisů a různých spolků. Volný čas trávily návštěvami společenských událostí a vzdělávacích programů. Jejich hlavním cílem bylo „postavit se na vlastní nohy“ (Lenderová, 2002). Jako jeden z hlavních rozdílů českého a západního ženského hnutí Lenderová (1999) uvádí, že české feministky byly o dost klidnější. Spolu s muži jim šlo o stejnou důležitou věc, o Národní obrození.

Ženský feminismus se zdárně rozvíjel díky průkopníkům, kteří zakládali dívčí vzdělávací instituce. Jako propagátora myšlenky ke zlepšení rovnosti mezi ženou a mužem dle dosažení potřebného vzdělání, musíme uvést pedagoga a spisovatele Karla Slavoje Amerlinga. Jako další můžeme zmínit zakladatelku Společnosti dívek českých, Bohuslavu Rajskou nebo také feministku Elišku Krásnohorskou, která koncem 19. století založila první dívčí gymnázium s názvem Minerva. Nesmíme opomenout na Magdalenu Dobromilu Riegerovou – Palackou a v neposlední řadě na spisovatelku Boženu Němcovou. Do této doby měli výsadu vzdělávat se pouze muži, což jasně ukazuje, jak byly dívky genderově znevýhodněny ve vzdělání (Bahenská, 2005).

2.3. Současnost v sociálně – právních souvislostech

Po převratu roku 1989 se v legislativě neudály zásadnější změny, co se týká postavení žen ve společnosti. Roku 1994 byl sice zrušen zákaz práce žen v noci, ale k dalším novelizacím dochází mnohem později.

Ve vyšší míře nezaměstnanosti stále přetrvávají ženy. V 90. letech zvýšenou nezaměstnanost zapříčinilo uzavírání fabrik, například s textilním průmyslem.

Roku 1999 přijala Česká republika tzv. harmonizační novelu zákona o zaměstnanosti a následně v roce 2001 novelu pro zákoník práce, která obsahovala směrnice pro rovné postavení mužů a žen. Novelizace zákoníku práce se uskutečnila v roce 2004 s vstupem do EU a přijetím nových směrnic. V roce 2006 byl vytvořen nový zákoník práce, který byl do té doby pouze doplňován. Ve zveřejněné podobě obsahuje antidiskriminační ustavení. Mezi ně patří stejná práva na zaměstnání, přístupy k povolání, stejné odměňování a výhody v organizacích, nárok na stejné sociální zabezpečení a s ním přiznané a poskytované výhody. Dále nesmí být jedinci diskriminováni v přístupu a poskytnutí zdravotní péče, vzdělávání a v možnosti nákupu zboží a služeb, včetně jejich poskytování. Tato ustanovení můžeme nalézt i u dalších předpisů veřejných složek (Koldinská, 2010).

3. Genderové role

Během života se člověk začleňuje do mnoha sociálních skupin, které na něj vytvářejí nároky. K hlavním nárokům patří plnění a převzetí konkrétních rolí. To jaké má jedinec dispozice a daná skupina očekávání ovlivňuje zvládnutí požadované role (Vágnerová, 2004).

Dle Janošové (2008) neexistují společnosti, národy ani etnika, které by nekladli nároky na rodové rozdíly. Výchova i socializace dětí je uzpůsobena podle rozdělení ženských a mužských rolí. Důraz společnosti je na plnění přesně vymezených rolí, povinností a práv. Tyto nároky společnosti jsou jedincům nápomocní v jejich dorozumívání se v rodině.

Díky průmyslové revoluci a změnám v demografickém uspořádání (přesuny rodin za prací) se společnost začala členit, byla více individuální a začaly se transformovat stávající role. Měnily se představy o ideální podobě, byly více variabilní, a docházelo k přizpůsobování obsahu nové době.

„Genderové role jsou společenské role předepisované členům společnosti na základě jejich pohlaví“ (Renzetti a Curran, 2003, s.527). Můžeme je označit za jakési příručky o představách jací muži a ženy jsou ve skutečnosti nebo jací by měli být. Genderovým rolím začínáme rozumět, při rozvoji našich jazykových schopností. Už děti v batolecím věku umí rozlišit muže a ženy, díky jejich rozdílným verbálním i neverbálním projevům a chováním se k ostatním lidem (Janošová, 2011).

Genderové role dle Valdrové (2006) jsou soubor nepsaných předpisů a pravidel. Platí pro vztahy, jednání a chování mezi muži a ženami. Původ je v oblasti rodiny, vzdělání a zaměstnání, díky nimž se určují oběma pohlavím odlišné typy práce a povinnosti. Tím jak se jedinec projevuje a jaké má zájmy, vyjadřuje svou rodovou identitu a sděluje společnosti, kým se cítí být a jak chce být vnímán (Costin In Janošová, 2008). Od toho, jaký tlak vyvíjí společnost na dodržování rolí, se odvíjí i sankce na nedodržování lidských pravidel. Při negativních postojích spojených s předsudky může díky sankcím dojít k posměchu nebo problémům uchytit se na pracovním trhu. Pro děti, které tíhnou k zájmům a chováním s více znaky, které jsou typické pro opačné pohlaví, existují v angličtině pojmy „sissy-boys“ označující chlapce, kteří mají výrazné dívčí projevy a „tomboys“ pro dívky, které se chovají více jako chlapci (Janošová, 2008).

Každá role má svoji společenskou hodnotu. Role jsou jedinci buď přiděleny, jsou jeho volbou nebo je získá svým narozením. Role se dají dělit podle jejich získávání nebo podle jejich obsahu. Obligatorní role patří do rolí získaných. Jsou určeny například

vývojovou fází, zdravotním stavem a připisují se existenci v určité společnosti. Alternativní role si jedinec sám vybírá, je spojená s motivací. Mluvíme například o rodičovské roli, roli manželské, ale i o rolích spojených se zaměstnáním. Role, u kterých je přesně určeno, jak je můžeme získat, například role olympijského výherce, se řadí mezi formální. Naopak neformální nejsou takto striktně určeny. Dle vlastností si je jedinec vybírá nebo jsou mu určeny společností. Atributované role jsou pro jedince uspokojivé a vybírá si je sám nebo blízké okolí. On se s nimi rád ztotožňuje. Vnucené a rozporuplné role jsou od výše zmíněných odlišné. Jedinec si je nevybírá sám a většinou jsou pro něj stresující. Jedinec má ve svém životě první roli dítěte. Jedná se o roli podřízenou, aby se rozvíjely další role, je důležitá samostatnost. Velmi důležitá je role sourozenecká, která má vliv na celkový rozvoj jedince (Vágnerová, 2004).

4. Genderová identita

Už po narození na novorozence působí procesy učení. Biologické pohlaví je určeno dle tvaru a funkčnosti jeho genitálií. Na základě jeho určení probíhá následná výchova (Karsten, 2006).

Díky genderové identitě si identifikujeme přináležetost k vlastnímu pohlaví. Není v ní důležité, zda biologicky jsme chlapcem či dívkou, ale zdali se tak cítíme být. Odlišujeme od sebe genderovou identitu, která lze ovlivnit a jádrovou pohlavní identitu, kterou změnit nemůžeme, protože je určena biologicky (Janošová, 2008).

Obvykle koncem druhého roku života je genderová identita neměnně utvořena. Dívky se identifikují se ženami a chlapci s muži. Diferenciace mezi pohlavími je znatelná už od dětství a s navyšujícím se věkem roste. Do šesti až sedmi let mohou děti zkoušet měnit pohlaví pomocí oblečení či účesu (Oakley, 2000). U velkého procenta jedinců se nemusí všechny vlastnosti jejich osobitého já projevit a navíc si mohou připouštět ty, které jsou více typické pro druhé pohlaví (Costin In Janošová, 2008).

Pro jedince je genderová identita jeho osobní zkušeností s tím, co ženské a mužské pohlaví prožívají. Během života se nemění. I když ženy se ve svém životě snaží měnit přístupy ke genderovým stereotypům. Může to být ovlivněno nejen informacemi z internetu a přejímanými zkušenostmi od ostatních generací.

Mezi mladou generací je dnes trend žít v partnerství nebo nemít děti. Dochází tím ke zrušení dosavadních běžných rolí. Jsou jimi role manžela/manželky, otce/matky, ve kterých mají možnost volby a často je odsouvají (Čermáková, 1982). Genderové role mohou být s genderovou identitou v souladu, ale stejně tak i nemusí. Oboje ovlivňují naše schopnosti, ale i očekávání a povinnosti (Janošová, 2008).

5. Teorie vzniku pohlavní a genderové identity

Identifikační teorie

Beal (1994) zmiňuje Freudovu teorii identifikace, dle které procházejí v osobnostním rozvoji děti stádium orálním, análním a falickým. Ve stádiu orálním a análním nepozorujeme rozdílné chování a vnitřní prožívání mezi pohlavími. Děti se orientují na osobu, která zajišťuje uspokojení jejich potřeb, většinou na matku. U chlapců se začíná projevovat Oidipův komplex. Identifikování s matkou nahrazuje láska k ní a může docházet k soupeření o její náklonost s otcem. U dívek se naopak utváří blízký vztah k otci. Dcery dávají vinu matkám, že je u nich zodpovědná za absenci penisu a závidí jim intimní vztah s otcem, který ho má.

Ke změně dochází ve falickém stádiu, předškolní věk je zásadním obdobím, kdy si uvědomují rozdílnost genitálií mezi vlastním a opačným pohlavím. Nevědomě se identifikují s rodičem stejného pohlaví a přejímají jeho chování. Tato Freudova teorie byla však zpochybňována a kritizována. Jedním z důvodů bylo zobrazování dívek a žen jako méněcenné. Nejvíce jí bylo vytýkáno to, že genderově specifické vzorce chování jsou uváděny pevně dané a nezměnitelné. Avšak to pravdou není. Osvojování genderu trvá po celý život, vyvíjí se a mění (Renzetti a Curran, 2003).

Teorie sociálního učení

Tato teorie vyzdvihuje vlivy vnějších činitelů, avšak zapomíná na faktory biologické. Předpokladem je utváření pohlavní identity výchovou a jasně danými odezvami na chování.

Za chování, které je bráno jako příhodné k danému pohlaví, bude dítě pochváleno. Naopak za protikladné chování bude potrestáno. Mluvíme o podmiňovacím procesu. Nápomocné je také sledování jiných lidí (Janošová, 2008).

Rozdíl mezi teorií identifikace a touto je v nápodobě k určité osobě. U této bývá pro dítě příkladem osoba, ke které má kladný vztah a napodobuje ji jen z některých stránek. Dále se ztotožňuje s osobami stejného pohlaví a osobnostně významnějšími. Záměrem je vytvoření si a následné přijetí genderových rolí (Smetáčková, 2016). U této teorie je kritizováno, že děti nejsou zobrazovány jako aktivní příjemci, i přesto, že zvládají získávat a posuzovat nabyté informace (Renzetti a Curran, 2003).

Kognitivně – vývojová teorie

Původce této teorie L. Kohlberg se domníval, že morální a kognitivní vývoj je stejný jako vývojová stadia pohlavní identity. Pro vytvoření pohlavní identity je zde nutné vycházet z potřeb dítěte pochopit samo sebe a okolní svět (Janošová, 2008).

Pohlaví děti dobře rozpoznávají. Nejdříve si díky němu soustředí a stanovují identitu. Následně ji přiřazují lidem okolo sebe, rozřazují jejich jednání do mužské a ženské skupiny a nakonec posuzují jejich projevy jako přiměřené nebo naopak nepřiměřené genderu (Renzetti a Curran, 2003).

Děti jsou samy aktivní, mají vytvořený pojem o genderových rozdílech a díky tomu se snaží získat takové informace, které by odpovídaly jejich představám, Ty mají zásadní vliv na to, jak se dítě chová (Smetáčková, 2016). Díky novějším výzkumům se ukazuje, že se genderová identita u dětí utváří už po druhém roce života. Autorům těchto kognitivně – vývojových teorií bývá vytýkáno, že nepřihlížejí k významnosti role kultury a dítě chápou jako jediného a hlavního účastníka přirozeně chápajícího rozdílnosti mezi mužem a ženou. Přitom právě kultura ukazuje dítěti stereotypy ve světě a za jeho jednání ho odměňuje, ale i trestá (Oakley, 2000).

Teorie genderového schématu

Tato teorie Sandry Bem navazuje na předešlou kognitivně – vývojovou teorii. Dítě si v mysli utváří genderové schéma, díky němuž je schopno zpracovat a zorganizovat si v hlavě tok nových informací, a dále si je zařadit do dříve zformované sítě znalostí o genderu.

Během vývoje se prohlubováním vědomostí o ženách a mužích učí, jaké znaky, vlastnosti a rysy souvisí s jeho pohlavím (Bem, 1981). I když dítě projevuje zájem více o informace svého genderu, zhotovuje si schémata pro mužské i ženské pohlaví. Schéma vlastního pohlaví je i více detailnější rozsáhlejší. Schéma pro opačné pohlaví využívají k tomu, aby věděli, čeho se vyvarovat (Beal, 1994).

Dle Smetáčkové (2016) dělíme osoby používající genderová schémata na osoby genderově schematické a aschematické. Genderově schematické osoby je využívají značně, aschematické osoby nikoli. Ti dávají přednost laxním schématům nebo zcela jiným oproti genderovým. U rigidních schémat v předškolním věku se časem navyšuje flexibilita, jež může vést až k aschematičnosti.

6. Genderová socializace

Genderově socializovat dítě začínají rodiče už v těhotenství, pokud si nechají prozradit pohlaví dítěte, popřípadě okolí po jeho narození. (Renzetti a Curran, 2003). Každý novorozenec bývá rozdělen podle biologických rozdílů, holčičky dostanou růžový pásek se jménem a chlapečci modrý. Následně i rodiče mají tendence sbíhat ke genderovým stereotypům a přisuzují svému dítěti specifické rysy podle jejich pohlaví.

S tímto je zažito, že chlapci bývají průbojnější, zisťnější, vyhledávají hry a aktivity, kde se mohou ukázat, soutěžit a zvítězit. Naopak dívky mají potřebu o někoho pečovat, ať už jsou to rodiče, hračky, domácí zvířata nebo mladší sourozenec. Bývají klidnější, citlivější a celkově rozumnější oproti chlapcům (Janošová, 2011). V naší moderní kultuře se o tomto mluví jako o přežitcích s předsudky. Jak už bylo řečeno, hlavní vliv na dítě má výchova, jeho osobnost tedy není určována genotypem a fenotypem.

Na genderovou diferenciaci můžeme pohlížet ze dvou hlavních pohledů kontroverzních teorií. Jsou jimi esencialistická a oponující konstruktivistická teorie (Jarkovská, 2005). Esencialistické teorie vycházejí z toho, že na sociální rozdíly mezi mužem a ženou má vliv i jejich emociální stránka a nejen ta biologická. Naopak teorie sociálního konstruktivismu vychází z toho, že mužem a ženou se staneme až po sociální interakci získané výchovou plynoucí ze socializace společnosti a ne narozením (Smetáčková, 2007). V praxi to většinou funguje tak, že nás okolí rozděluje podle toho, jakou nám určí genderovou roli. To jak nás vnímají, můžeme ovlivnit hlavně my sami, tím co si oblékáme, naším chováním, zálibami (Karsten, 2006). Chlapci jsou genderově socializováni o něco dříve a i důrazněji než dívky. U nich naopak můžeme pozorovat, že se jim chlapecké záliby dovolují, ba se u nich i podporují (Smetáčková, 2007).

Díky učení se genderových rolí pomocí různých sociálních faktorů dochází ke genderové socializaci. Z nejdůležitějších můžeme uvést rodinu nebo školu (Giddens a Sutton, 2013). Dochází díky ní i k propojenosti napříč generacemi, jedinec se stává členem určité skupiny ve společnosti. Osvojujeme si jasná pravidla, jak se chovat, abychom se nevzdalovali kolektivu (Jarkovská, 2005).

Společnost utváří hodnoty, normy, sociální role, vzorce chování, s nimiž se jedinec postupně ztotožňuje. Díky variabilitě sociálních skupin do nich jedinec vstupuje rozdílnými způsoby (Jandourek, 2003).

Socializaci rozdělujeme na primární a sekundární. S primární se setkáváme díky našim nejbližším lidem (rodinným příslušníkům, kamarádům). Působením masmédií, školy či jiných institucí na naši osobu mluvíme o socializaci sekundární (Smetáčková, 2007).

Velký vliv na genderový vývoj jedince má přítomnost sourozence nebo soužití v domácnosti s jiným podobně starým dítětem. Pokud je dotyčný opačného pohlaví, objevuje se u těchto jedinců méně stereotypů v rozdělování hraček.

Škola je brána jako genderově neutrální. Genderová socializace zde probíhá formálně i neformálně. Jako formální je zde myšleno učivo, kde se minimálně objeví genderové nerovnosti. U neformálního vzdělávání už jisté rozdíly najdeme, například rozdělování třídy na dívčí a chlapeckou skupinu (Smetáčková, 2016).

7. Genderové stereotypy

„Stereotypy jsou apriorní – předem stanovené – představy o povahových rysech, způsobech chování a zvycích příslušníků určité skupiny, aniž by byla brána v potaz individualita jejích členů, jejich konkrétní životní situace apod.“ (Martin, In Janošová, 2008, s. 27).

Jako první tento pojem použil W. Lippman, který tím poukazoval na přetrvávající zatvrzelé představy u lidí (Petrušek aj., 1996). Tyto představy ovlivňují naše vnímání a většinu složek našeho života. Sice jsou nám nápomocné ve vnímání okolního světa, ale zároveň nám stanovují, jak bychom měli komunikovat, vybírat si oblečení, zájmy a hry. Většinou je to ovlivněno přisuzovanými rolemi, které když jedinec neplní, setkávají se se zavrhováním okolím (Juráňová a Cviková, 2003).

Díky společenskému rozvrstvení se tradiční představy liší v jednotlivých společnostech (Janošová, 2008). Karsten (2006) naopak uvádí pohled na nový model chápání ženských a mužských znaků. Ty se oba mohou vyskytovat i u jedné osoby.

Většina dětí při otázce jak by popsaly ženu a jak muže uvádí typické představy pro určité pohlaví. Ženy dle nich pěkné, pečují o sebe, nosí šaty, ale zároveň se zvládají starat o domácnost a o děti. Jako hlavní mužskou činnost zmiňují chození do zaměstnání a vydělávání peněz, což není zarážející, když ve většině případů je doma s dítětem matka, ať už mluvíme o rodičovské dovolené nebo při jeho nemoci. Jako mužské volnočasové aktivity uvádějí koukání na televizi, sport a akční hry a chození do hospody (Juráňová a Cviková, 2003). Tento dětský pohled se dále promítá do názorů mužů a vlastně i do představ o celé naší budoucnosti. Představa, že by žena měla být škatulkovaná jako hospodyňka se i v dnešní době stále líbí dosti mužům. To neznámá, že ani oni by nebyli schopni se postarat o domácnost nebo uvařit, jen je to pro ně méně pohodlné.

Co se týká budoucnosti, je stále většina žen, které si malují svůj život, svatbu, rodinu, domácnost a děti. V dnešní době je ale pro spousty stejně důležitá profesní kariéra, kterou se snaží skloubit s rodinným životem. Se životem založeným jen na kariéřním růstu a dostatku financí se však zatím stále setkáváme více u mužů. Nemůžeme říci, že by všichni muži byli takto skeptičtí k rodině, jen není jejich prioritou a ani se neujímá představa, že by byli muži zapojováni do chodu domácnosti (Smetáčková, 2010).

7.1 Genderové stereotypy a hračky

Oblíbenost hraček se v průběhu života jedince mění. Jejich výběr závisí na věku a preferencích se získanými znalostmi. Hračky jsou velmi chytře vymyšleny tak, aby si díky nim děti vyzkoušely role, které jim budou nápomocné v budoucnu (Renzetti a Curran, 2003).

I hračky na děti působí stereotypně. Chlapecké hračky jsou vyráběny, tak aby u nich rozvíjely soutěživost, vynalézavost, dovednosti něco budovat, u hraček vyráběných pro dívky je kladen důraz na kreativitu, atraktivitu a podporuje jejich starostlivý přístup. I sám Mattel potvrzuje, že jejich panenky jsou uzpůsobeny tak, aby se díky nim děvčata naučila vnímat různé styly a vzhledy a díky tomu o sebe a svého partnera v budoucnu budou umět pečovat (Lawson In Renzetti a Curran, 2003). Až na pár výjimek nemá dítě jinou možnost než si podle podoby nabízených hraček vybrat tu, která je určena pro jeho gender (Renzetti a Curran, 2003).

Ve vztahu genderu a hraček je vidět velký vliv rodičů a v neposlední řadě i reklamy. Děti do jednoho roku nemají potřebu rozlišovat, která hračka je vhodná pro kluky a která pro dívky. Hračky vyhraňující zájmy pro jednotlivé pohlaví se vyrábějí až pro starší děti (Juránová a Cviková, 2003). Od čtvrtého roku života si chlapci začínají vybírat typičtější hry a aktivity pro jejich gender. Na toto ve výchově dohlíží více otcové. Zatímco na chlapce hrajícího si s holčičí hračkou je automaticky pohlíženo jako na zženštilého. Dívčím jsou klíčivé aktivity tolerovány a ani ony samy nevidí problém hrát si s hračkou druhého pohlaví (Oakley, 2000).

Dle výzkumů, které se opakovaně prováděly v dětských pokojích stavovských rodin, se ukázalo, že dívčí pokoje jsou vybaveny typickými feminními hračkami jako jsou panenky a veškeré příslušenství, které se k nim pojí. Dále mají holčičky v pokojích napodobeniny domácích spotřebičů a náčiní na úklid. V chlapeckých pokojích se nacházeli různé druhy stavebnic, aut, sportovní náčiní a bojové zbraně. Jediná podobnost byla u hudebních nástrojů a knih. Je tedy patrné, že v průběhu let nedošlo v preferenci hraček k výraznější změně.

Rozdělení hraček je velmi patrné už v prodejnách, kde jsou dívčí a chlapecká oddělení. Zde nabízené zboží a produkty uvedené v katalogích jsou vyobrazovány i s dětmi, zjevně aby nedošlo ke špatnému určení, pro koho je daná hračka vhodná. Podobné rozdíly je možné pozorovat i u kostýmů, kde masky, které mohou nosit obě pohlaví, jsou prezentována pouze chlapci. Tento vliv hračkářského průmyslu zásadně ovlivňuje genderové stereotypy rodičů a následně i dětí (Renzetti a Curran, 2003).

7.2 Genderové stereotypy, sexualita a domácí násilí

I náš pohlavní život je ovlivněn předsudky, hlavně těmi, které jsou spojeny s rozdílným cítěním mužské a ženské sexuality. Tyto problémy mohou mít počátek už během vývoje jedince, kdy jsou na něj tlačeny zažitě představy.

Při znásilnění ženy mužem se můžeme setkat s argumentací, že muž byl ženou podnícen k tomuto kroku jejím chováním. Z morálního hlediska je toto chování neomluvitelné, ale tato problematika je zakořeněna v typických genderových rolích, které nám vštěpuje společnost. Ženy a dívky by měly být spíše pasivní, nevinné a neměly by veřejně projevovat své sexuální tužby. Veřejnost je pak velmi zaskočená, když žena projeví dominantní chování nebo odmítavý přístup. Od chlapců a mužů se naopak očekává určitý první krok a jejich sexualita by měla být živelná. Svádění a dobývání je pro ně druh adrenalinu, otázkou zůstává, zda je toto opravdu jejich sexualita nebo je to pouze model společnosti (Juráňová a Cviková, 2003).

Toto pojetí lidské sexuality má za následek zkreslení reálného pohledu na zneužívání. U muže, který je zažitý jako nenasytný lovec, toužící po jakémkoliv intimním náznaku od ženy je naprosto nereálná představa, že by směl být obětí on a agresorem žena. Hlavním důvodem též je, že se muži cítí trapně a poníženě, a proto se chrání tím, že o těchto situacích nemluví nebo toto trauma přemění na zážitek, který mohou říct kamarádům. U obětí nemusí rozhodovat jejich fyzická síla, ba naopak k těmto situacím spíše dochází po užití omamných látek (Psychology Today, 2015, online). Alkohol a drogy bývají často používány jako omluva pro násilné jednání, ale mezi lidmi, kteří se dopouštějí násilí na svých partnerech, se nevyskytuje převážné procento narkomanů a alkoholiků. K týrání nedochází jen od jednoho partnera, ve většině případů dle Strause In Renzetti a Curran (2003) jsou oběťmi navzájem. Až nyní se tyto informace dostávají díky médiím do povědomí lidí. Muži začínají volat po svých právech a upozorňují na napadání od žen (Lewin In Renzetti a Curran, 2003).

Jeden z největších mýtů společnosti je, že domácí násilí je čistě soukromá věc partnerů a do jejich problémů by se nemělo zasahovat. To však není pravdou, domácí násilí v jakékoli podobě nesmí být přehlíženo. Stejně tak jako neplatí představa, že týraný jedinec musí být submisivní, závislý a nesamostatný, není správná představa ani o pachateli (kterým může být jak muž, tak i žena). Ten ve spoustě případů žije dvojí život a jeho okolí nemá nejmenší ponětí o jeho násilnické povaze. V žádném případě nemusí být negativní, nevzdělaný a agresivní.

Nemůžeme mluvit ani o vině oběti. V povědomí lidí se vyskytuje názor, že za každým násilím je nějaký důvod. Nejčastěji špatná komunikace mezi partnery nebo cílené vyprovokování pachatele obětí. Jako další důvod se uvádí, že jedinec, na kterém bylo v dětství pácháno násilím, nebo jemu byl svědkem, musí i ve svém vztahu být obětí nebo násilníkem, což také není pravdivý jev. Velmi rozšířeným stereotypem je myšlenka, že se domácí násilí týká pouze sociálně slabých rodin. U nich se násilí většinou častěji projeví, ale mnohem větší riziko hrozí u rodin s lepší finanční situací a vzděláním, kde je veřejné přiznání takového problému mnohem složitější (Čírková a Vitoušová, 2002).

8. Genderová segregace

Tento pojem se zaobírá problémem vyčleňování dle pohlaví z určitých institucí, pracovních či společenských pozic a příslušného ohodnocení. Jednou ze stále viditelných genderových nerovností jsou nepoměry mezi mzdami, zapříčiněny již zmiňovanou genderovou segregací. Díky jejímu vlivu nemůžeme mluvit o zaměstnáních, která by byla genderově neutrální. K segregaci dochází umístováním žen a mužů do odlišných zaměstnaneckých rolí buď vlastním rozhodnutím, nebo i nátlakem. Na zařazování žen a mužů do jednotlivých zaměstnání a oborů na pracovním trhu mají vliv genderové stereotypy. Následkem tohoto dlouhodobého celosvětového jevu dochází k rozdělení pracovních pozic na ty, ve kterých se převážně vyskytují muži, a také na ty, kde potkáme více žen. V zaměstnáních, kde je procentuální rozvrstvení mužů a žen přibližně stejné, můžeme označit za tzv. integrovanou oblast.

Odlišné mzdové podmínky jsou jedním z rozhodujících ukazatelů, které negativně ovlivňují stávající trh práce. Například díky nim dochází ke konfliktním situacím na pracovišti. Mezi další negativa lze uvést posilování genderových stereotypů způsobené nedostatečným doceněním osobitosti jednotlivých zaměstnanců a zaměstnankyň. Akceptováním těchto jedinečných vlastností pracovníků by pomohlo ke zvýšení pružnosti poptávky a nabídky a tím celkovému zlepšení pracovního trhu. Bez těchto akceptovaných vlastností většinou dochází k obsazování pozic nevhodnými lidmi a snižováním osobních hodnot námi samými, ale i z pohledu okolí (Křížková, Sloboda, 2009).

Genderovou segregaci dělíme na vertikální a horizontální. Pro horizontální segregaci je typické, že se v různých částech trhu práce či v konkrétních povoláních situuje velké seskupení mužů nebo žen. V této segregaci se často setkáváme s odlišnou výší platového ohodnocení. Ženy jsou častěji zaměstnávány v humanitních a sociálních oborech, neziskových organizacích a státním sektoru. Naproti tomu muži převládají v technických a finančních oborech. Vertikální segregaci rozumíme nerovnoměrné obsazování žen a mužů na pracovní pozice v hierarchii zaměstnání jako je práce vyžadující malou míru odpovědnosti až po manažerské pozice (Valentová aj., 2007). U žen se s touto segregací pojí výraz skleněný strop, který jim vytváří pomyslnou překážku v kariérním postupu. S touto překážkou se setkáváme zpravidla u vysokých manažerských pozic různých oborů (Český statistický úřad, 2016).

Dle Křížkové a Slobody (2009) se dnešní vlády snaží o desegregaci trhu práce. Velkou snahou je zvýšení počtu žen v technických oborech a politicky významných funkcí. Pro tyto obory jsou vytvářeny speciální dotační programy. Desegregace se dostává

do popředí zájmu i samotných zaměstnavatelů, kteří spolupracují se školami, jež dále vytvářejí podpůrné školící programy. Snaha podporovat rodiny umožňováním zkrácených pracovních úvazků nebo zaměstnáním z domova, například při onemocnění potomků. Cílem je podporovat efektivitu a inovativnost týmů a podpořit osobní rozvoj jedinců.

Praktická část

9. Informace k výzkumu

7.1 Cíl a nástroj šetření

Cílem šetření je zjistit názor studentů třetích ročníků na genderové stereotypy, s kterými se ztotožňují a zdali jejich názory budou rozdílné v Praze a Havlíčkově Brodě.

Abych zjistila názory studentů na problematiku genderu a mohla porovnat jejich postoje mezi oběma školami, rozhodla jsem se provést kvantitativní výzkum. Jako výzkumné vzorky mi vyhověli žáci septim z Gymnázia Havlíčkův Brod a Gymnázia Na Pražačce. Výzkum proběhl v únoru 2018. Pro zjištění dat byla použita výzkumná metoda dotazníku. Data jsou analyzována a následně použita ke zhodnocení níže stanovených hypotéz.

Hypotéza 1: Pro studenty 3. ročníku gymnázia v moderní době není rozdělení genderu rozhodující.

Hypotéza 2: Názory studentů z menšího města (Havlíčkův Brod) jsou oproti velkoměstu (Praha) ve vztazích ke genderovým stereotypům konzervativnější.

Hypotéza 3: Genderové postoje studentů ovlivňuje prostředí, ve kterém vyrůstají (byt/rodinný dům).

7.2 Způsob sběru dat

Jako způsob sběru dat jsem zvolila dotazník, který jsem sestavila z 20 otázek, které jsou průřezem diskutovaných genderových problémů. Skládají se z 12 uzavřených otázek s možnými odpověďmi, u pěti měli respondenti očíslovat a zaškrtnout své odpovědi a zbývající 3 byly otevřené. U dvou z uzavřených měli respondenti též možnost vysvětlit svůj názor.

7.3 Průběh sběru dat

Během zadávání dotazníků jsem neměla komplikace ani problém s dohodnutím termínu pro jejich rozdání jak s pedagogy, tak i s vedením škol. Napomohla tomu i přítomnost mé kamarádky na Gymnáziu Na Pražačce a mé sestry na Gymnáziu Havlíčkův Brod, které mi velmi pomohly s domluvou všech náležitostí. V obou gymnáziích jsem se setkala s velmi milým přístupem a profesionalitou jak ze stran profesorů, kterým jsem zasahovala do hodiny, tak ze stran studentů.

V každé škole jsem se úvodem představila, vysvětlila jsem, v čem spočívá jejich úloha a co po nich požaduji. Při pozorování studentů u vyplňování dotazníků byla zjevná větší ochota u studentek.

7.4 Skladba respondentů

Celkový počet respondentů z obou gymnázií byl 74, z nichž 55% náleží studentům Gymnázia Havlíčkův Brod a 45% Gymnázia Na Pražačce. Z toho 64% dotazovaných byly ženy a 36% muži.

Všechny zadané a vyhodnocené dotazníky byly použitelné.

Všichni respondenti se pohybují ve věkovém rozpětí 17-18 let,

Všichni studenti byli ujištěni o absolutní anonymitě dotazníků.

10. Výsledky výzkumu

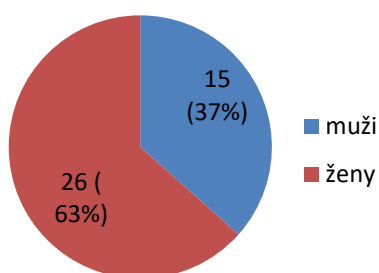
Otázka č. 1 – Jste muž nebo žena?

V úvodu mého dotazníku jsem studentům položila otázku, jakého jsou pohlaví. Z výsledků vyplývá, že se mého šetření zúčastnilo 41 studentů z Gymnázia Havlíčkův Brod (dále GHB), z toho 26 žen, což činilo 63% a 15 mužů, kteří tvořili zbylých 37%. V Gymnáziu na Pražačce (dále GP) bylo ochotných 33 studentů, kde 36% tvořilo 12 mužů a zbylých 64% tvořilo 21 žen.

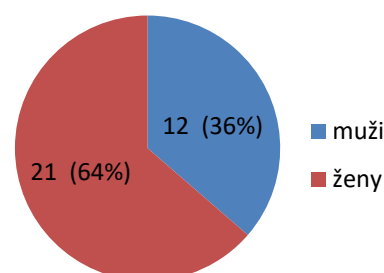
Graf 1 a 2

Pohlaví respondentů

Gymnázium Havlíčkův Brod

Gymnázium Na Pražačce

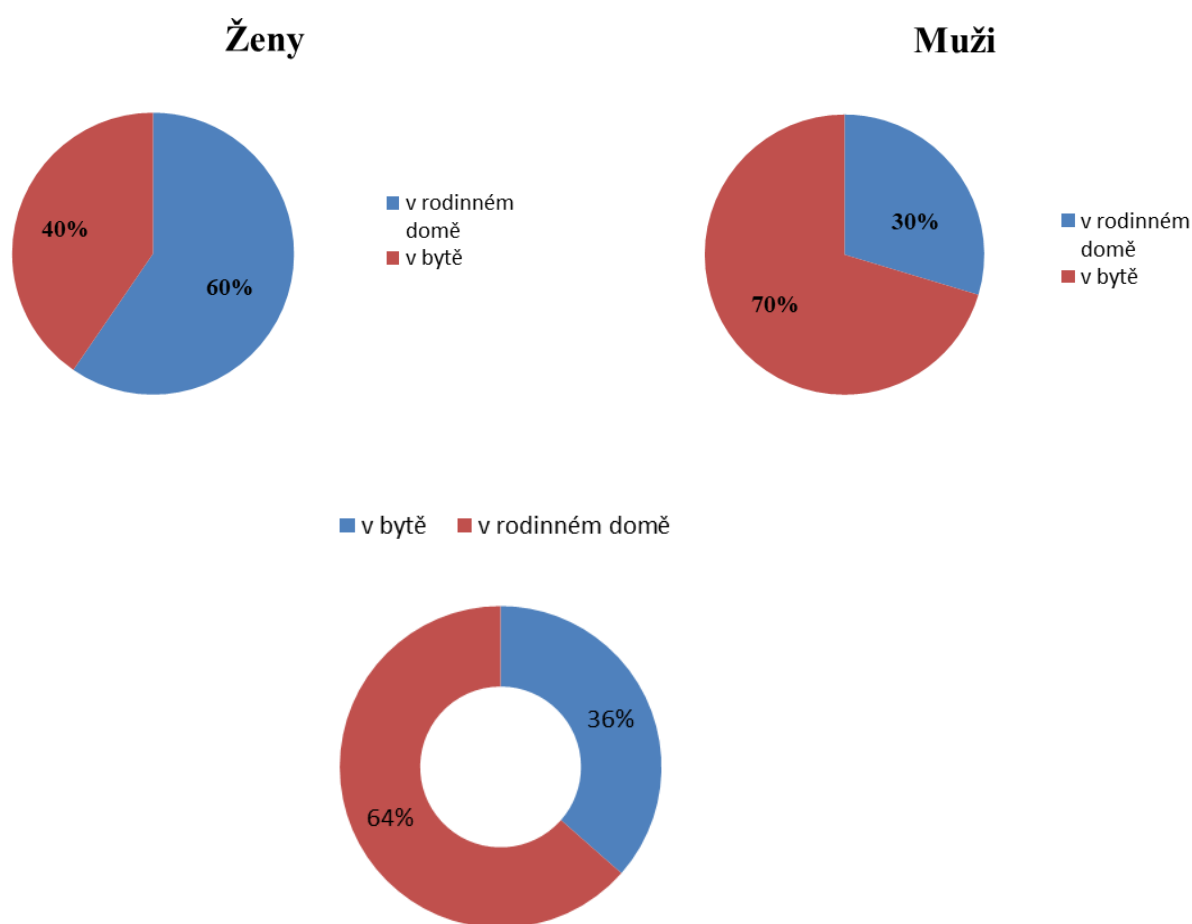
Otázka č. 2 – Kde žijete?

Jedna z mých hypotéz říká, že to jaké mají studenti postoje, ovlivňuje to, kde bydlí. V následujících dvou grafech tři a čtyři uvádím rozdělení žen a mužů podle toho, jestli bydlí v rodinném domě nebo v bytě. V rodinném domě bydlí 60% žen a 30% mužů, v bytě bydlí 40% žen a 70% mužů. V příloženém grafu číslo pět uvádím, kolik celkem studentů z obou měst bydlí v rodinném domě a kolik v bytě. Z grafu můžeme vyčíst, že celých 64% (47 respondentů) všech dotazovaných studentů žije v rodinném domě a 36% (27 respondentů) v bytě.

Rozdělení u této otázky nám poslouží u následujících otázek tři a pět.

Graf 3, 4 a 5

Kde respondenti bydlí

Otázka č. 3 – Žije ve Vaší domácnosti další nezletilá osoba?

U této otázky mě zajímalo, zdali žije v jedné domácnosti s respondenty další nezletilá osoba, což by mělo vliv na následné rozdělení domácích prací na muže a ženy u otázky pět.

U chlapeckých respondentů, kteří žijí v bytě, se ukázalo, že jen u tří žije v domácnosti další nezletilá osoba nebo osoby. Zbylých pět (18,5% všech mužů) doma další nezletilou osobu nemají. V rodinném domě šest mužů (22,2%) uvedlo možnost „ne“, ale s následnými 25,9% procenty žije *dívka/y* a s 18,5% další *chlapeč/i*. Jen jeden mužský student žije v domácnosti s *dívkou/ami*, ale i *chlapcem/i*.

Ženské respondentky žijí ve většině v domácnosti jako nezletilé samy. V bytě 21,3% a v rodinném domě 25,5% všech žen. Možnost „*dívka/y*“ uvedlo shodně v obou obydlích sedm studentek (14,9%), v rodinném domě takto shodně označily i „*chlapeč/i*“.

Tabulka č. 1 – Nezletilá osoba v domácnosti

	Muži				Ženy			
	byt		rodinný dům		byt		rodinný dům	
	četnost	v %	četnost	v %	četnost	v %	četnost	v %
dívka/y	1	3,7%	7	25,9%	7	14,9%	7	14,9%
chlapec/i	1	3,7%	5	18,5%	1	2,1%	7	14,9%
dívka/y i chlapec/	1	3,7%	1	3,7%	1	2,1%	2	4,3%
ne	5	18,5%	6	22,2%	10	21,3%	12	25,5%

Otázka č. 4 – Myslíte si, že mají muži a ženy stejné časové možnosti věnovat se svým koníčkům?

Pomocí této otázky jsem chtěla zjistit, jak se studenti dívají na možnosti volnočasových aktivit mužů a žen. U této otázky měli prostor vyjádřit i svůj názor. Největší rozdíl v odpovědích mezi oběma gymnázii je patrný v možnosti „spíše ne“, kterou označilo 42% pražských mužů naproti tomu muži z GHB žádný. Další velký rozdíl v odpovědích vidíme u studentů v Havlíčkově Brodě, kde odpověď „určitě ano“ zvolilo 87% chlapců a jen 27% dívek. Můžeme říci, že si celkově více studentů z Prahy myslí, že ženy a muži mají stejné časové možnosti. Většina respondentů, kteří se shodují na tom, že mají stejné časové možnosti, uvádí jako odůvodnění individuálnost každého z nás, záleží dle nich jen na tom jak si to partneři nebo manželé v rodině nastaví, aby měl každý dostatek času na své aktivity. Dále také záleží na prioritách každého z nás a na pracovní vytíženosti. Na tom se shodují jak chlapci, tak dívky. Některá děvčata z obou měst také uvádějí stejné příležitosti volnočasových aktivit, ale ty jsou dle jejich názoru ovlivněny věkem a s příchodem rodiny už na tom budou hůře než muž.

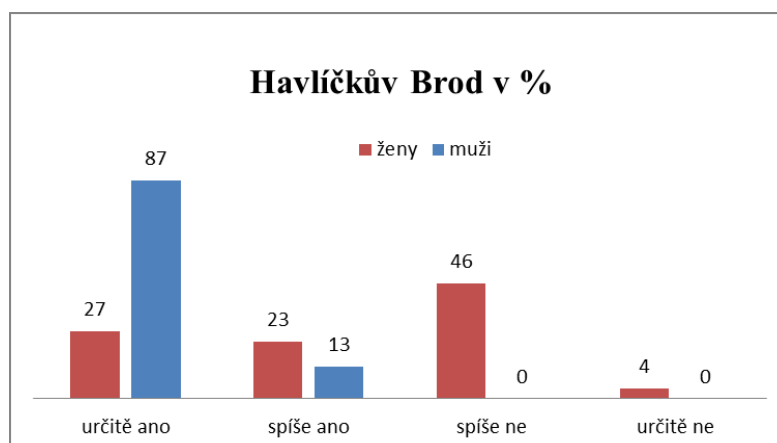
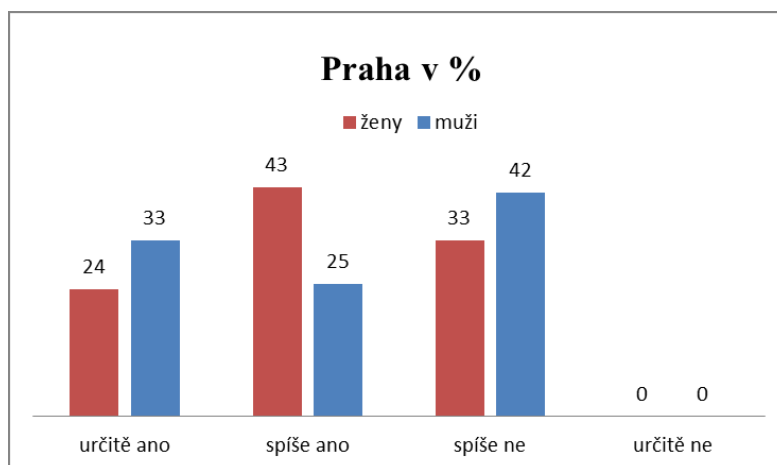
Nejvíce vysvětlení u odpovědi „spíše ne“ obsahovalo: „*Ženy se starají o domácnost a o děti, a proto nemají tolik volného času jako muž.*“

Ojedinělou a trochu úsměvnou odpověď měla studentka z GP, která uvedla: „*Žena má více času, když nemusí tolik pracovat a muž zase, když nemusí vařit.*“

Graf 6 a 7

Volný čas a respondenti

Otázka č. 5 – Jak jsou ve Vaší domácnosti rozděleny domácí povinnosti?

V následujících dvou tabulkách jsou zaznamenány domácí povinnosti podle toho jak je v bytě nebo rodinném domě dotazovaných respondentů vykonávají muži nebo ženy.

Když se podíváme na první domácí činnost, kterou je *vynášení odpadků*, můžeme si povšimnout, že v počtu žen a mužů není zase takový velký rozdíl. Z celkově dotazovaných vynáší koš v domácnosti 62 žen (84%) a 54 mužů (73%). V obou obydlích jen 4 ženy více.

Druhá činnost *vaření* je považována za typicky ženskou povinnost, hlavně v rodinných domech, kde většina lidí předpokládá, že muž se stará o vše okolo domu a proč by se ještě motal v kuchyni. Tyto představy společnosti se nám potvrdili i u našich dotazovaných. U 73 domácností (99%) je tento úkol výhradně na ženě. Mužů je

to pouhých 25 (34%). Následné rozdíly jsou pak vidět u jednotlivých bydlení, kde v rodinném domě vaří 47 žen, což jsou všechny domácnosti žijící v rodinném domě a mužů jen 17, čímž se nám začíná z části potvrzovat výše zmíněný předsudek. Ten ale úplně neplatí na bydlení v bytě, kde většina rodin nemá k dispozici zahradu ani možnost opravovat dům. Výsledek 8 domácností, kde vaří i muž mi tím pádem přijde málo, i když by to mohl vysvětlovat jeden z dalších stereotypů o rozdělení mužské a ženské role, který říká, že žena se stará o rodinu a muž o finance.

U třetího bodu *mytí nádobí* je vidět patrné zlepšení rozdělení této činnosti mezi mužem a ženou ve zkoumaných domácnostech. Tento úkol zastává žena v 66 (89%) a muž ve 37 (50%). V dnešní době, kdy většina domácností vlastní myčku na nádobí už není „tak potupné“ tuto činnost vykonávat ani pro jednoho člena rodiny. Výraznější rozdíly nejsou vidět, ani co se týká jednotlivých obydlí.

Nákupy zastávají také z větší části ženy a to v 69 domácností (93%) a muži ve 41 (55%). O nákupy se stará o 12% více mužů žijících v bytě, u žen je to vyrovnané. Zásadní vliv na to může mít skutečnost, že u obou bydlení se o vaření výhradně starají ženy, které díky tomu mají přehled o tom, co v domácnosti chybí a je potřeba dokoupit, a proto je logické, že si nákup raději obstarají samy, nežli by to sáhodlouze vypisovali partnerům, manželům nebo synům.

S nákupy úzce souvisí i následující činnosti *praní, žehlení a úklid*, které jsou příkládány hlavně ženám. Není tedy velkým překvapením, že je jak v bytě, tak v rodinném domě skoro 100% zastávají. Jediný drobný rozdíl je patrný u žehlení v bytě, kde se o něj stará v 89% domácností. Praní a žehlení v obou případech přenechávají muži na ženách. Jen ve třech rodinách z bytu i domu nedělá problém muži vyprat. U žehlení je na tom o jednu domácnost hůře byt. Dvě studentky z Prahy uvedly, že doma vůbec nežehlí. Co se týká úklidu, jsou už na tom muži o dost lépe, i když bych čekala rozdíly mezi obydlími. Nicméně tomu tak není, jelikož mužů uklízejících v bytech je 48% a v rodinném domě jen o procento méně.

Nyní se dostáváme už k typičtějším mužským činnostem. *Opravám domu* se věnuje muž v 69 rodinách z toho hlavně muži v rodinném domě (96%), ale ani ženám tato činnost není cizí, alespoň pokud ji srovnáme s tím, jak se muži zapojují do praní a žehlení. *Opravám domu* se ženy věnují ve 13 rodinách, z toho jen o jednu více v rodinném domě. *Opravám v domácnosti* se už žena věnuje ve 21 domácností (28%) a muž v 66 (89%).

U práce na zahradě a sekání trávníku jsem předpokládala, že to bude aktivita spojená hlavně s rodinným domem. Není tomu ale tak. I Spousty rodin z bytů tráví svůj volný čas prací na zahradě. V rodinných domech na zahradě pracují ženy a muži pospolu, jen o 8 % více se této činnosti věnují muži, naopak o 19% více žen než mužů z bytu. Sekání trávníku si už muži z rodinného domu nechávají ve většině ve své režii. Je to tak ve 40 domácností (85%), jen ve 21 se o trávník starají ženy. U rodin z bytů je to velmi podobné, zde se trávníku věnují muži ze 17 domácností (63%) a ženy z 10 (37%).

Není mnoho žen, co by se vyznalo v autech. Většinou jsou to závislosti mužů a potvrzuje to i starost jednotlivých domácností o ně. V 69 domácností (93%) se starají muži a jen ve 14 (19%) ženy. Rozdíl vidíme také u mužů z rodinného domu, kde se o auto stará o 7% více nežli z bytu. U žen je to naopak, tam se autům věnují více ženy z bytu.

Kutilským činnostem se také více věnují muži, i když rozdíl je o trošku menší než u oprav v domácnosti. Celkem v 64 domácností (84%) muži a ve 23 (31%) ženy. I tady se více zapojují ženy, které žijí v bytě.

Tabulka č. 2 a 3 – Rozdělení domácích prací

Muži	byt	v % ze všech bytů	rodinný dům	v % ze všech rodinných domů	celkem	v % z celkového počtu resp.
vynášení odpadků	20	74%	34	72%	54	73%
vaření	8	30%	17	36%	25	34%
mytí nádobí	14	52%	23	49%	37	50%
nákupy	17	63%	24	51%	41	55%
praní	3	11%	3	6%	6	8%
žehlení	2	7%	3	6%	5	7%
úklid	13	48%	22	47%	35	47%
opravy domu	24	89%	45	96%	69	93%
opravy v domácnosti	23	85%	43	91%	66	89%
práce na zahradě	13	48%	40	85%	53	72%
starost o auto	24	89%	45	96%	69	93%
sekání trávníku	17	63%	40	85%	57	77%
kutilské činnosti	22	81%	42	89%	64	84%

Ženy	byt	v % ze všech bytů	rodinný dům	v % ze všech rodinných domů	celkem	v % z celkového počtu resp.
vynášení odpadků	24	89%	38	81%	62	84%
vaření	26	96%	47	100%	73	99%
mytí nádobí	24	89%	42	89%	66	89%
nákupy	25	93%	44	94%	69	93%
praní	26	96%	47	100%	73	99%
žehlení	24	89%	46	98%	70	95%
úklid	26	96%	47	100%	73	99%
opravy domu	6	22%	7	15%	13	18%
opravy v domácnosti	11	41%	10	21%	21	28%
práce na zahradě	18	67%	36	77%	54	73%
starost o auto	8	30%	6	13%	14	19%
sekání trávníku	10	37%	21	45%	31	42%
kutílské činnosti	11	41%	12	26%	23	31%

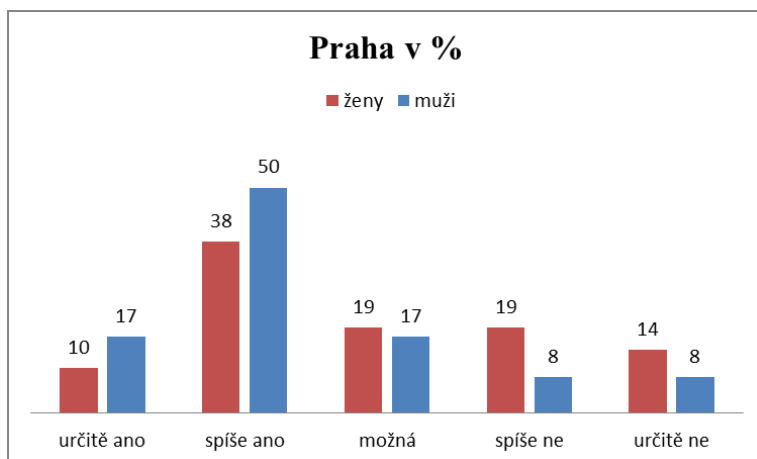
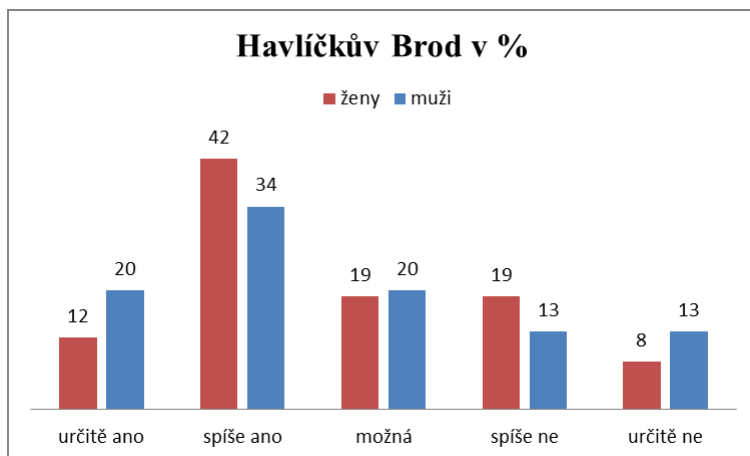
Otázka č. 6 – Je dle Vás správné, že ženy spoléhají na to, že je bude na rodičovské dovolené živit muž?

Pomocí této otázky jsem chtěla zjistit, jak se studenti dívají na to, že většina žen bere jako samozřejmost, že na rodičovské dovolené budou živeny mužem.

Z dotazníků vyplynulo, že většina studentů na obou gymnáziích si myslí, že je správné, že to takto ženy mají. Mírné rozdíly v odpovědích vidíme u odpovědi „spíše ano“, kterou v GHB označilo více žen než mužů a to 42%, kdežto v GP více mužů a to 50%. Jedním z vysvětlení může být, že ženy v Praze mívají větší platové ohodnocení, nežli ženy v Havlíčkově Brodě a i více se setkáváme se situací, kdy je na rodičovské dovolené muž nebo oba normálně pracují a o jejich dítě se stará chůva, což za nejlepší řešení považovat nemůžeme. Z vlastní zkušenosti vím, že hlavně muži pohybující se v sociálních pozicích nemají větší problém jít aspoň na nějaký rok na rodičovskou dovolenou.

Graf 8 a 9

Financování žen na rodičovské dovolené

Otázka č. 7 – Kdo se dle Vašeho názoru dokáže lépe postarat o dítě?

U této otázky mě zajímalo, jak respondenti pohlíží na schopnosti rodičů postarat se o své děti. Žádný z respondentů nevedl ani u jedné věkové kategorie možnost „otec“. Všichni dotazovaní uvedli, že lépe se o dítě do 1 roku jeho života dokáže postarat matka. Není to tak velkým překvapením, když je stále zažito, že na mateřské a následné rodičovské dovolené jsou doma hlavně matky. I biologicky mají k novorozencům a batoleti nejbliže. Se zvyšujícím věkem dítěte se mění i názory studentů. Největší rozdílnost vyšla mezi pohlavími a ne školami. Deset dívek z GHB a šest dívek z GP jsou názoru, že lépe se o dítě do 3 let také postará matka. Z GP si to myslí pouze dva muži a z GHB je toho názoru pět, ostatní uvádí odpověď „oba stejně“. Od třetího věku

do uváděného patnáctého se všichni do jednoho shodují na tom, že se o takto staré dítě dokáže postarat stejně tak dobře matka jako otec.

Otázka č. 8 – Kdo by měl podle Vašeho názoru finančně zabezpečovat bezdětnou domácnost?

Otázka číslo osm naráží na stereotyp, že muž by se měl o ženu starat a finančně ji zabezpečovat. I z toho důvodu jsem otázku specifikovala na bezdětnou domácnost, jelikož se domnívám, že pokud by se studenti rozhodovali u domácností, kde je nutná starost o dítě, odpovědi by byly různorodější.

Zde žádný ze studentů neuvedl možnost, že by domácnost i bezdětnou měla zabezpečovat žena, ale zároveň si jen minimum dotazovaných myslí, že by to byla starost muže. Většinově v obou školách odpovídali, že bezdětnou domácnost by měli zabezpečovat oba stejně. V GP je toho názoru dokonce 100% mužů a 90% žen. V GHB tuto odpověď zvolilo 88% žen a podobných 87% mužů.

Otázka č. 9 – Očíslujte následující hračky dle toho, zda jste si s nimi hráli a jak pro Vás byly oblíbené.

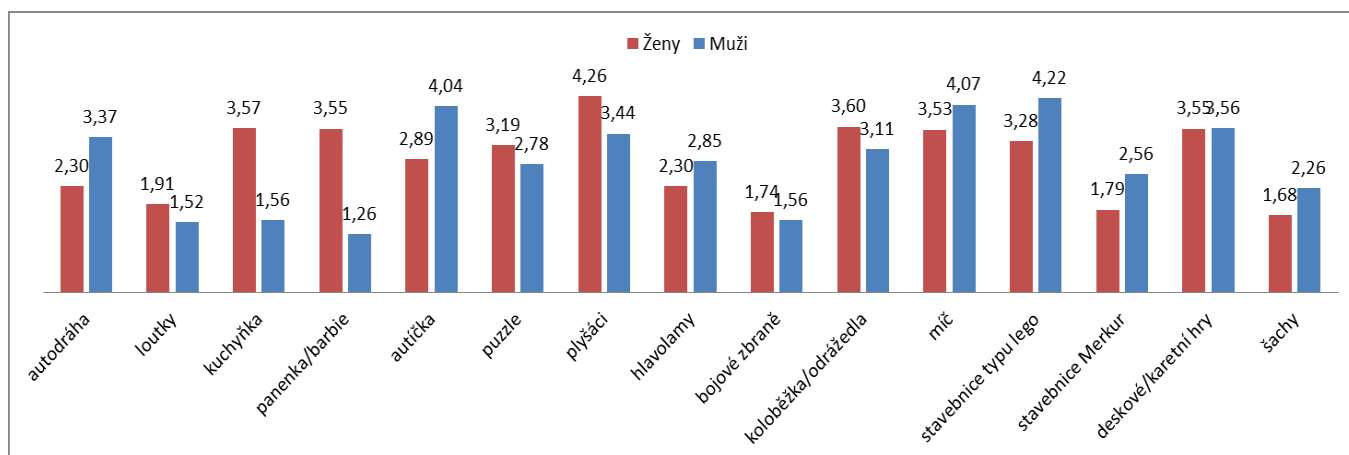
Tato otázka má ukázat oblíbenost jednotlivých hraček podle pohlaví. Pro každé pohlaví zvlášť jsem si u každé hračky vypočítala průměr a následně výsledky zaznamenala do sloupcového grafu č. 10.

Hračky typické pro holky (kuchyňka, panenka/barbie), není velkým překvapením, neoznačilo mnoho chlapců jako oblíbené hračky ve svém dětství. Naopak hračky typické pro kluky (autodráha, autíčka a stavebnice), sice v převaze měli více v oblíbenosti kluci, ale oblíbenost dívek nebyla o tolik nižší jako naopak, což jsem moc nepředpokládala. Překvapením pro mne bylo u *bojových zbraní*, že se těší o trochu větší oblíbenosti u dívek. U ostatních hraček se výraznější rozdíly neukázali, ba naopak oblíbenost byla velmi podobná.

Mezi hračky oblíbenější u dívek patřily loutky, puzzle, plyšáci a koloběžka/odrážedla. U chlapců byly oblíbenější hračky, u kterých je zapotřebí zapojovat logiku, byly jimi hlavolamy a šachy. K dalším jejich oblíbenějším hračkám patřil míč. Co se týká deskových a karetních her, jejich oblíbenost je mezi dívkami a chlapci vyrovnaná.

Graf č. 10

Oblíbenost hraček u respondentů

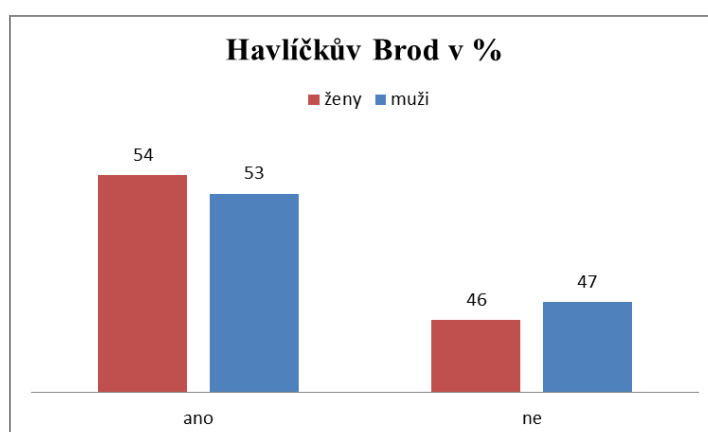
Otázka č. 10 – Ovlivňovali Vás dospělí při výběru hraček?

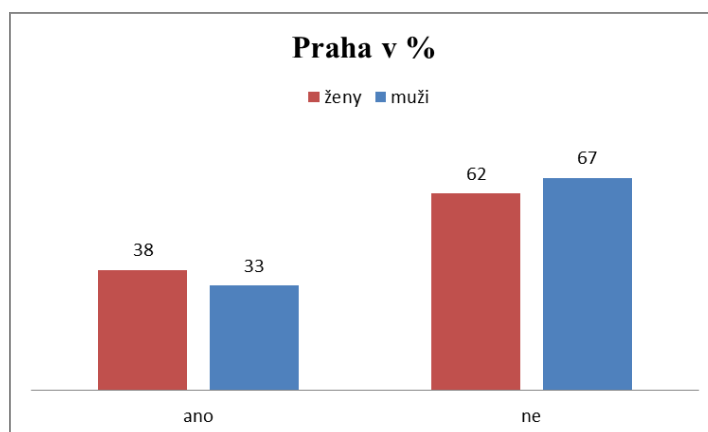
Ať chceme nebo ne, už od malička na naše rozhodnutí mají největší vliv rodiče a osoby co se podílejí na naší výchově. Ne jinak je tomu i u volby hraček, se kterými jsme si mohli hrát. A není příliš podstatné, jestli jsme v dětství lítali po venku a jako hračky využívali vše okolo nás nebo jsme dávali přednost těm, co nám kupovali domů. Z odpovědí na tuto otázku jsem chtěla zjistit, jak to bylo u respondentů z mého šetření.

Z výsledků jsou nejvíce patrné rozdíly mezi oběma gymnázii, kde v Havlíčkově Brodě dotazovaní velmi podobně a to 54% žen a 53% mužů uvádějí, že je rodiče ve výběru hraček ovlivňovali. V Praze tomu bylo přesně naopak. Zde ještě více žen 62% a 67% mužů uvedlo, že je rodiče nechali hrát si, s čím chtěli.

Graf 11 a 12

Ovlivňování při výběru hraček

Otázka č. 11 a č. 12 – Slyšeli jste o kauze Mee too? Pokud ano, co si o ni myslíte?

O této kauze, která obletěla celý svět a rozvířila veřejné tabu, k mému překvapení, slyšelo poměrně málo studentů. S informovaností na tom jsou lépe studenti z GHB, kde o ní slyšelo 43% žen a 67% mužů. Na GP o této kauze ví 52% žen a pouze 16% mužů, navíc celých 58% ani nemá další zájem se dozvědět více. U mužů z GHB je to s 53% velmi podobné. To ženy jsou na tom se zvědavostí lépe, 38% z GP a 42% z GHB by bylo rádo, kdy by o tomto tématu měly více informací.

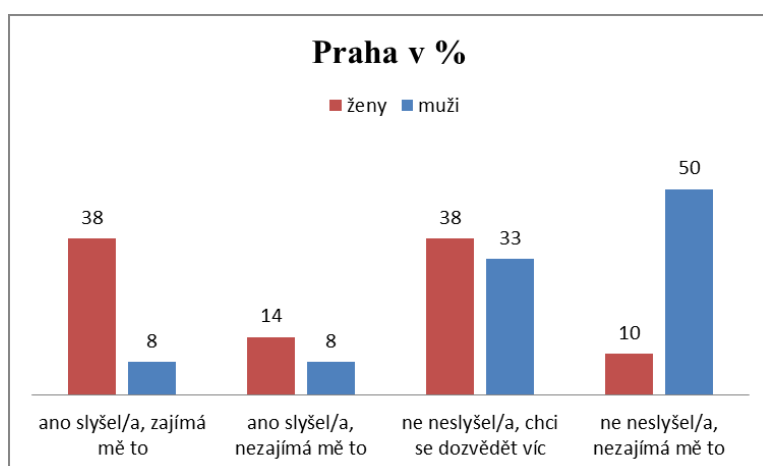
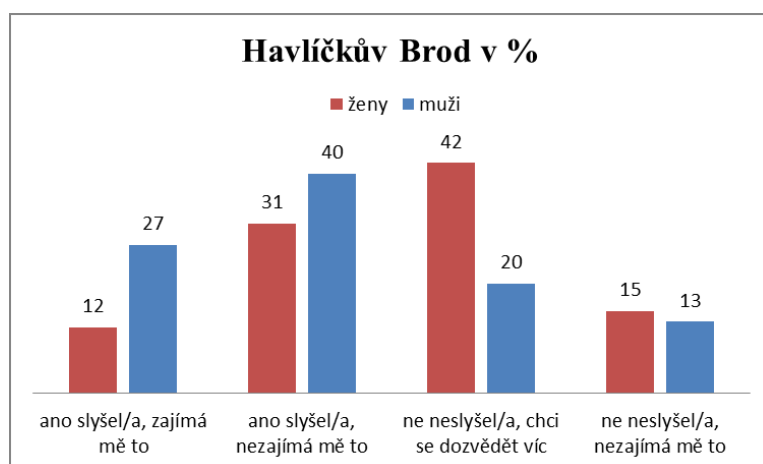
U otázky číslo dvanáct měli studenti, kteří o této kauze slyšeli, říci, co si o ní myslí. Jejich odpovědi byly velmi rozmanité. Na jedné straně stojí názor o tom, jak je toto hnutí důležité a je potřeba, aby se o něm vědělo a aktivně se proti zneužívání žen zakročilo. A tento postoj nemají pouze ženy, ale i muži z obou měst. Jeden z GHB dokonce uvádí, že je naprosto nepřipustná jakákoli kritika tohoto hnutí a je velmi důležité o této problematice debatovat. Ženy, které se vyjádřily kladně, jednohlasně v obou městech uvádí, že počáteční myšlenka není rozhodně špatná, ale v tuto chvíli už je značně zveličována a zneužívána médii k vytváření určitého trendu. Jedním z dalších postřehů byl názor studentky z GP, která uvedla, že je velice zajímavé, že se o tom začalo mluvit až nyní a takto dlouho zpětně. S tímto nemůžu nic jiného než souhlasit.

Co se týká negativních pohledů na tuto otázku, tak je pro mě dalším překvapením, že jsou to právě ženy, které zastávají radikálnějších názorů. Studentka z GP uvedla: „*Této kauzy se chytla pouze skupina aktivistek, která měla potřebu se zviditelnit.*“

Graf 13 a 14

Kauza Mee too

Otázka č. 13 – Jaká je Vaše představa o roli muže a ženy v životě?

Od toho jaké přisuzujeme role ženám a mužům se odvíjí veškeré naše názory na danou společnost. Názor, že ženy a muži jsou si ve všech rolích rovni a jejich rozdělení záleží pouze na tom, jak si to oni sami domluví a základem všeho je respektovat se, uvedlo nejvíce žen z GHB. Bylo to celých 62%. U ostatních respondentů se tento názor objevoval také, například u mužů z GP si toto myslí celých 58%. U žen z GP a mužů z GHB je to už jen kolem 20%.

I ostatní názory se v dotaznících opakovaly. Dle dotazovaných by měl být muž hlavou rodiny, měl by být dominantní, zastávat roli samce jako v přírodě. Jeho hlavní činností by mělo být vydělávání dostatečného množství peněz, aby mohl zabezpečit rodinu a starat se o správu zahrady a domu. Také by měl jít příkladem svým dětem, hlavně synům

a měl by mít úctu ke své matce. Jedna studentka z GHB napsala, že by se sice o děti hlavně měla starat matka, ale otec by pro ně měl vymýšlet výlety a zábavu.

Žena by se dle studentů měla hlavně starat o domácnost a děti, ale také nevidí důvod, proč by nemohla mít i svoji kariéru. Tyto zmíněné role převládali u chlapců obou gymnázií.

Jeden ze zajímavých názorů: *„Muž i žena by si ve výchově neměli odporovat. Na výchově, ale i rozdělení rolí v domácnosti by se měli domluvit a podílet se na obojím společně.“* Naprosto normální, dle této studentky z GP, by mělo být, aby muž šel s chlapy na pivo a žena mu k tomu dala prostor a nevyčítala mu to, ale stejné by to mělo být i naopak, když žena bude chtít něco podnikat s kamarádkami, muži by to nemělo vadit a měl by být schopný se postarat o vše, co je potřeba.

Jiná studentka z GHB zastává názor, že když oba chtějí, můžou se vše naučit, proto ji přijde zcela rozumné, aby i homosexuálové mohli vychovávat děti.

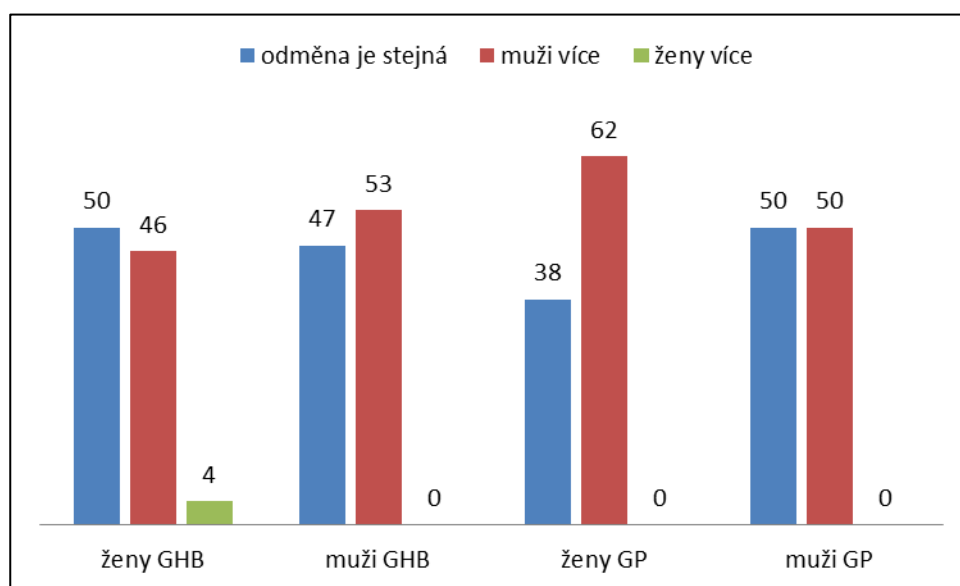
Odpovědi na tuto otázku můžeme shrnout následovně. Většina studentů, když se řeknou ženské a mužské role, si je okamžitě spojí pouze s rolemi spojenými s rodinou. Pozitivní je, že přes polovinu respondentů si myslí, že role v rodině mají být vyrovnané. Na financování domácnosti by se měli podílet oba, stejně tak na výchově svých dětí.

Otázka č. 14 – Jak jsou dle Vás muži a ženy finančně ohodnoceni za svou práci na stejné pozici?

U této otázky si až na jednu studentku z GHB (4%) nikdo nemyslí, že by ženy byly ohodnoceny za stejnou práci více. V GHB u dívek i chlapců jsou odpovědi velmi podobné. Možnost *„odměna je stejná“* zvolilo 50% žen a naproti tomu 47% mužů. Větší rozdíly v odpovědích byly u studentů GP, kde je 62% dívek toho názoru, že muži si na stejné pozici vydělávají více nežli ženy. Chlapců u možností *„muži více“* a *„odměna je stejná“* dalo u obou možností shodně 50%.

Graf 15

Finanční ohodnocení v %

Otázka č. 15 – U kterého pohlaví je dle Vašeho názoru nezaměstnanost vyšší?

Nezaměstnanost obecně se v české zemi už několik měsíců drží nízkou. Touto otázkou jsem spíše cílila zjistit, jestli si studenti myslí, že hůře se shání práce ženám, mužům, anebo jejich možnosti jsou zcela stejné. I u této otázky měli respondenti možnost vyjádřit svůj názor nejen zakroužkováním své odpovědi, ale i napsáním vlastního názoru.

V GHB nejvíce studentů zvolilo možnost „nezaměstnanost je vyrovnaná“, a to 60% mužů a 46% žen. Muži z GP tuto možnost také vybíralo nejvíce a to celých 67%. Jako vysvětlení k tomu uvádějí, že nezaměstnanost je spíše dána sociálními poměry než pohlavím. Také záleží na získané kvalifikaci a schopnostech dotyčného. Velmi se to také odvíjí od jeho chuti pracovat, zvoleného oboru a cílevědomosti každého z nás.

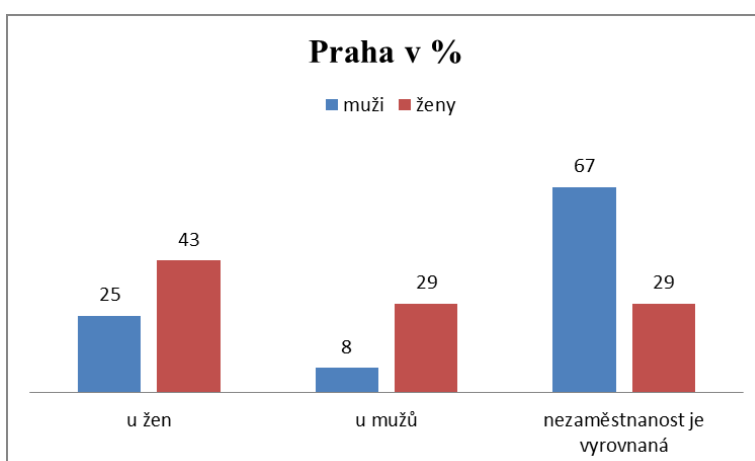
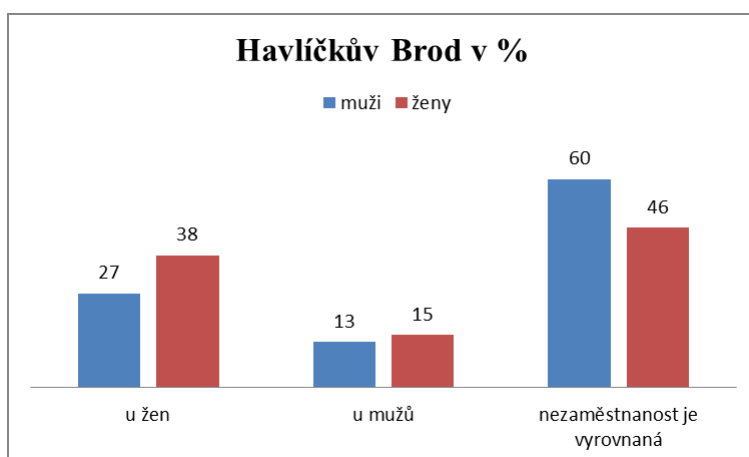
Ženy z GP měly největší zastoupení u odpovědi „u žen“ a to 43%. Jako odůvodnění uvádějí, že ženy bývají sexuálně diskriminované. Muži jsou dle některých šikovnější, a proto se mohou lépe uplatnit v dělnických pozicích, ve kterých je nabídek vždy dostatek. Nejvyskytovanější vysvětlení, proč je více nezaměstnaných žen, než mužů, říká, že zaměstnavatelé raději na stejnou pozici najmou muže nežli ženu, a to z důvodu jejího možného odchodu na mateřskou a následně rodičovskou dovolenou. S tím se pojí i další podobný názor, že pokud ženy už dítě mají a hledají si jiné zaměstnání,

není to pro ně vůbec lehké, jelikož se zaměstnavatelé hrozí případné absence zaměstnankyně z důvodu nemoci.

Možnost odpovědi, že vyšší nezaměstnanost je „u mužů“ zvolilo oproti ostatním možnostem nejméně respondentů. Pouze stejné procento žen z GP (29%) se rozhodlo, jak pro tuto odpověď, tak pro možnost, že nezaměstnanost je vyrovnaná. Jako své vysvětlení uvádějí, že muži jsou větší flákači a klidně se od žen nechají živit. S názorem, že muži jsou línější, se ztotožňuje i samotný jeden muž z GP.

Graf 16 a 17

Názory na nezaměstnanost

Otázka č. 16 – Koho byste jednou upřednostňovali na pozici Vašeho nadřízeného?

Pro tuto otázku jsem se rozhodla z toho důvodu, jelikož i ze své zkušenosti vím, že to kdo je naším nadřízeným v práci a to jak s ním vycházíme, ovlivňuje celý náš život a nejen ten pracovní. V rámci společnosti se říká, že muži bývají lepšími nadřízenými z důvodu jejich většího nadhledu na problematické věci, někdy až trochu flegmatického rozhodování a menší náladovosti. Také co si všímám se i častěji na manažerských postech pohybují. Z mých působení v různých pracovních kolektivech jsem vyzorovala, že většina jedinců je spokojenější pod nadřízeným opačného pohlaví.

Předpokládám, že většina studentů v tomto věku už za sebou nějaké pracovní zkušenosti, kde museli jednat s nadřízeným, mají, a proto bych touto otázkou chtěla zjistit, jak by jim to nejlépe vyhovovalo v jejich budoucím zaměstnání a zda jejich názory odpovídají společnosti.

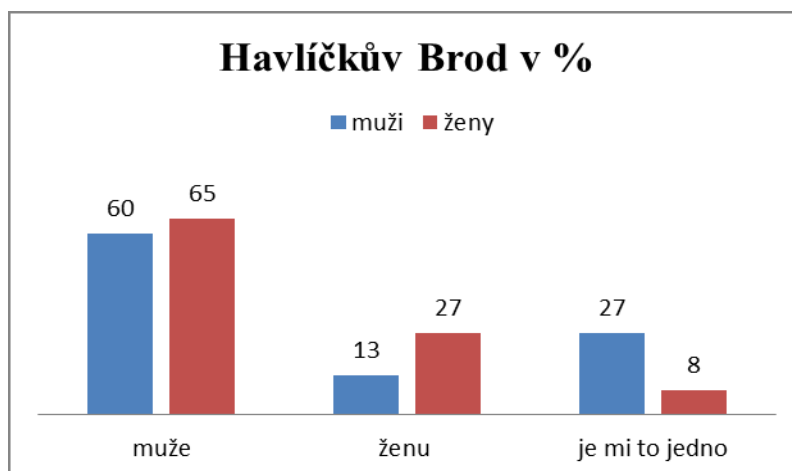
Nejvíce studenti vybírali možnost „muže“, což jen potvrzuje myšlenky „společenského vědomí“. Více tuto volbu učinilo mužů z GP se 67% a žen z GHB se 65%. Naproti tomu žen z GP tuto odpověď vybralo 62% a mužů z GHB 60%.

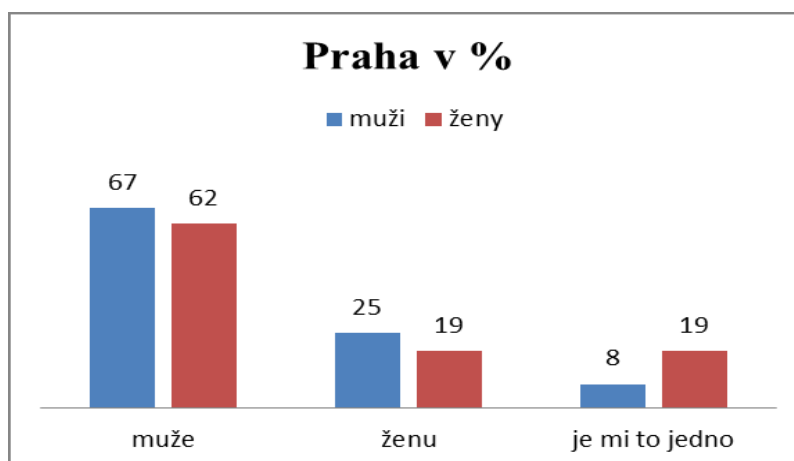
Více mužů z GP než z GHB vybralo, že by mělo za svého nadřízeného raději „ženu“ a to celých 25%, naopak muži z GHB (27%) dávali přednost třetí možnosti, že *je jim jedno*, kdo jim bude šéfovat. Stejný počet (19%) žen z GP vybralo obě zbývající možnosti (ženu i je mi to jedno).

Z této otázky je jasně patrné, že dle studentů obou gymnázií měli, mají a budou mít muži ve vedoucích pozicích své místo.

Graf 18 a 19

Budoucí nadřízený respondentů

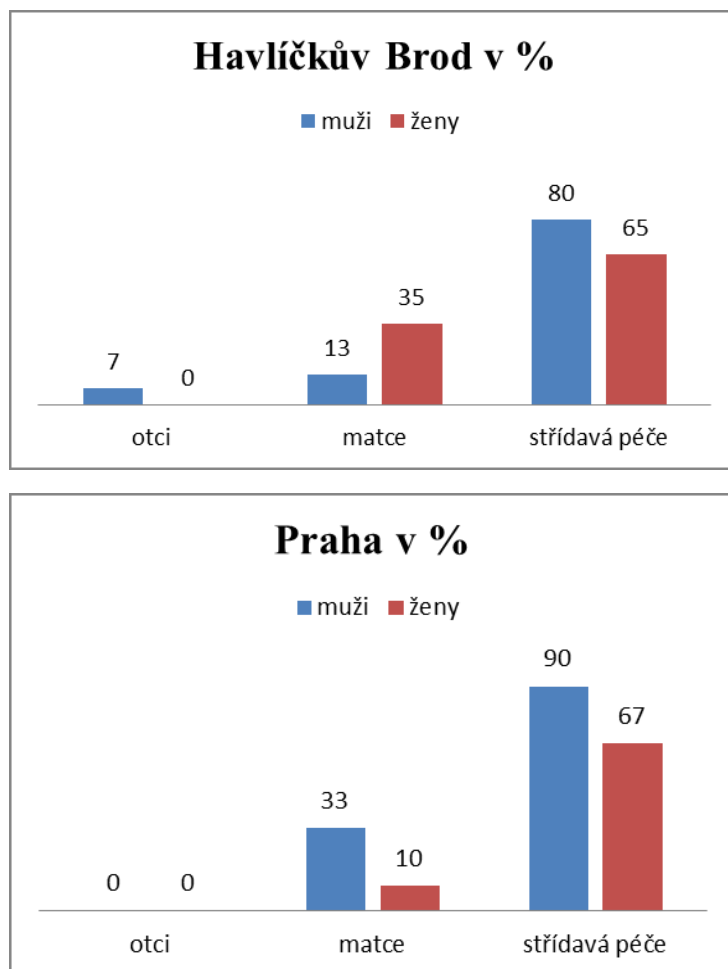

Otázka č. 17 – Komu by dle Vašeho názoru po rozvodu/rozchodu měly být svěřeny děti?

V této otázce mě zajímá názor studentů na to, v čí péči dle jejich názoru, by měly být děti po odloučení jejich rodičů. Z dotazníků vyplývá, že většina studentů by dala přednost střídavé péči matky a otce. Větší sympatie s touto volbou mají hlavně muži z obou gymnázií, kde z GP tuto možnost zvolilo 90% a z GHB o deset procent méně (80%). Ženy z GP se k této volbě přiklonily s 67% a studentky z GHB podobnými 65%. Je tedy patrné, že by respondenti byli nejraději, kdyby se mezi rodiči nedělaly rozdíly a oba dva by měly stejné možnosti podílet se na jejich výchově a každodenním životě, i když víme, že v naší společnosti to tak většinou nebývá a děti zůstávají převážně v péči matky, kterým v tomto vychází dosti vsťric i soud. Tuto možnost studenti také volili, i když s opačným rozdělením. Možnost odpovědi, že děti by měly být svěřeny výhradně do péče matky, použilo více žen z GHB a to 35% a mužů z GP 33%. S tím, že by děti měly být do péče svěřeny otci, sympatizuje pouze jeden muž (7%) z GHB.

Graf 20 a 21

Názory respondentů na svěření dítěte po rozvodu/rozchodu

Otázka č. 18 – Jak dle Vás média zobrazují muže a ženy v české společnosti?

Ani tato otázka nebyla výjimkou a určitá část respondentů z obou gymnázií na ni vůbec neodpověděla. Byli ale i tací, co se nebáli rozepsat.

Ze získaných odpovědí se nejvíce studentů shodovalo na tom, že média zobrazují muže a ženy rovnocenně nebo stejně. Studenti z GHB dokonce ani jinou odpověď neuváděli. K další časté odpovědi patřil i názor, že média se snaží, aby poměr mezi ženou a mužem byl stejný, ale často je vidáno, že žena je s dětmi a v kuchyni nebo koupelně a muž v práci. Některé dívky z obou gymnázií uvádějí, že ženy jsou zobrazovány jako módní doplněk. Vždy perfektně upravené a zájem o módu je nutnost.

Mezi ojedinělými odpověďmi studentek z GHB byly: „Muži jsou nadřazení vůdčí osobnosti a ženy jsou podřadné. Svůj život by měly strávit vychováváním dětí a vařením.“; „Na internetu jsou ženy uráženy hanlivými fotografiemi.“

V GP studentka uvedla: „*Líbí se mi, že Česká televize střídá moderátory a moderátorky.*“. Jiná zmiňuje: „*Média se snaží muže a ženy zrovnoprávňovat, ale sociální sítě jsou občas přeemancipované.*“

Z těchto odpovědí pozorujeme, že názor většiny dotazovaných není stereotypní na postoj médií k pohlavím.

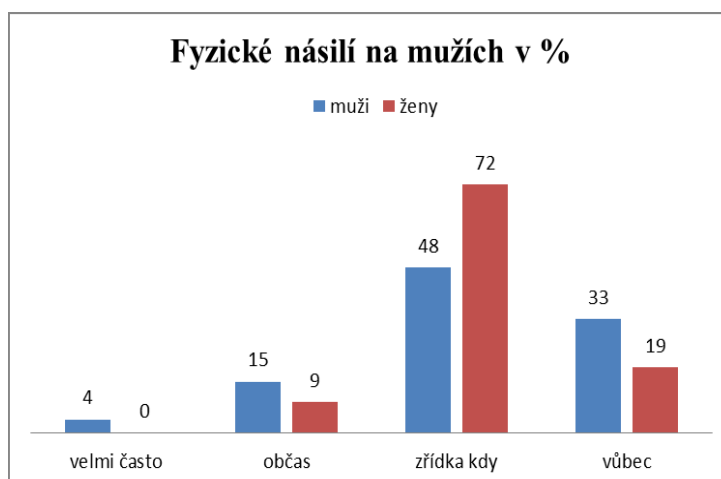
Otázka č. 19 – Jak často se dle Vašeho názoru vyskytuje fyzické či psychické násilí v domácnosti?

Položením této otázky jsem chtěla zjistit, jestli studenti mají ponětí, že tyto problémy se dnes a denně v rodinách vyskytují a jak velký, závažný a špatně řešitelný problém to je. Dále mě zajímalo, jak často si myslí, že k násilí, jak fyzickému tak psychickému dochází. O týraných ženách, jak fyzicky, tak psychicky slýcháme poměrně často. O násilí páchaném na mužích se už ale hovoří méně. Grafy jsou zpracovány z pohledů mužů a žen.

Pohled studentů na fyzické násilí na mužích je značně skeptický. Nejvíce respondentů zvolilo možnosti „*zřídka kdy*“ a „*vůbec*“. 72% všech dotazovaných žen se domnívá, že fyzické násilí na mužích je ojedinělá věc a 19% si neumí představit, že by se něco takového mohlo stát. Muži na to mají podobný názor, jen jinak v poměru rozdělené. Že se muži stávají oběťmi domácího násilí, si často myslí pouhé 4% mužů a žádná žena.

Graf 22

Fyzické násilí na mužích

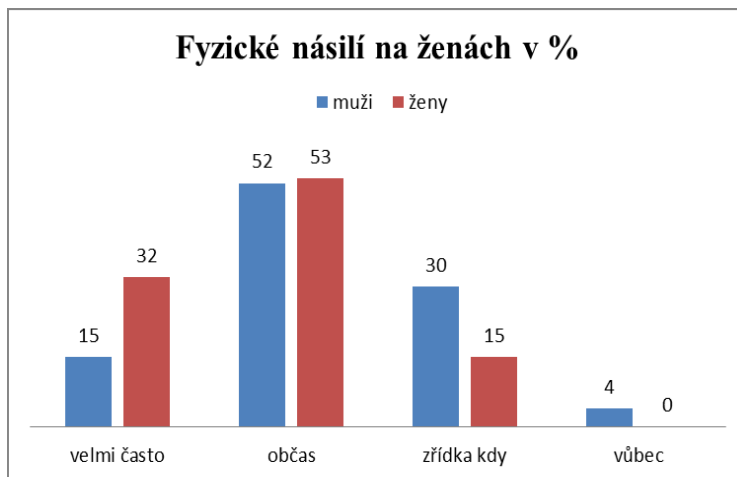

O výskytu fyzického násilí na ženách se muži a ženy oproti předcházejícímu grafu shodně domnívají, že se vyskytuje „občas“. Rozdíly vidíme pouze u odpovědi „velmi často“, kterou označilo 32% žen, naopak více mužů (30%) se domnívá, že jen „zřídka kdy“.

Graf 23

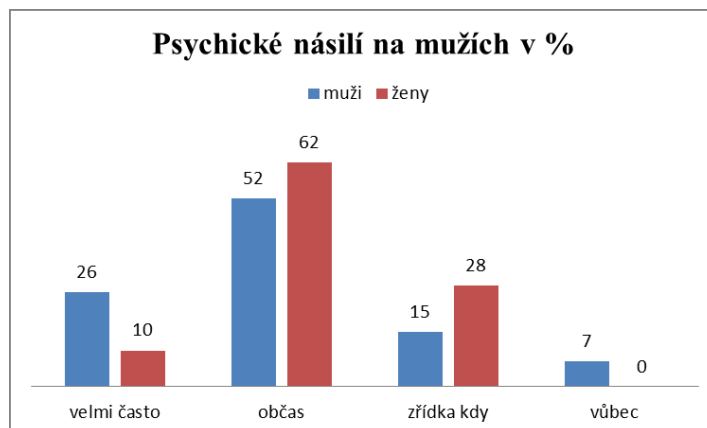
Fyzické násilí na ženách

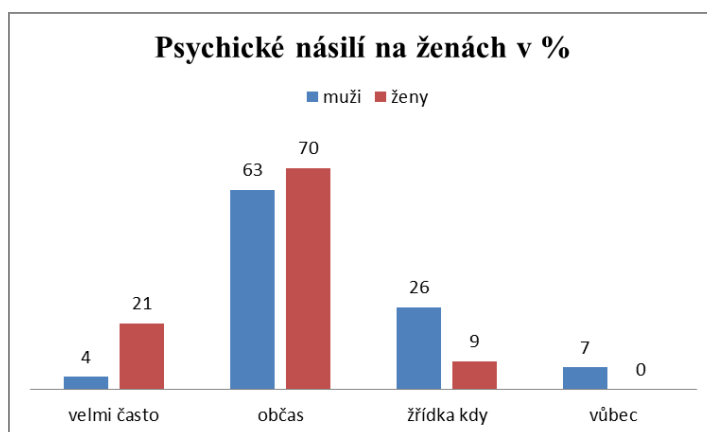

Co se týká psychického násilí na mužích i ženách, názory studentů jsou velmi podobné. Možnost „občas“ zvolilo u obou druhů násilí více žen a to 62% u násilí na mužích a více (70%) na násilí na ženách. Výraznější rozdíl můžeme vidět u názorů mužů, kde se 26% vyjádřilo, že jsou muži častěji psychicky týraní než ženy. Zcela pochopitelně si více žen (21%) myslí, že se psychické násilí na ženách vyskytuje často.

Graf 24 a 25

Psychické násilí na ženách a mužích

Otázka č. 20 – Jsou stále v současnosti obecně platné tyto výroky?

V poslední otázce uvádím sedm výroků, které provází můj život. Ač velmi nerada musím souhlasit s jednou studentkou, která u otázky navíc uvedla, že dle ní všechny výroky nejsou správné, ale stále se hojně užívají. Jiná studentka z Prahy uvedla, že by podle ní neměl platit ani jeden zmíněný výrok. Nyní si je jednotlivě rozebereme.

Muž je hlava rodiny.

S tím, že by měli pomyslné otěže rodiny držet pevně ve svých rukou spíše muži, není velkým překvapením, souhlasí více chlapci. Z brodského gymnázia 67% a z pražského přesná polovina. Naopak pro 58% dívek z brodského a výraznějších 67% z pražského gymnázia je spíše neplatný.

Holky nemluví sprostě.

Jako hledat jehlu v kupce sena je dnes těžké najít člověka, který by mluvil spisovně. Naopak potkat někoho komu od pusy lítají sprostá slova, by nebyla práce ani na celý den. A je jedno jestli mluvíme o ženách nebo mužích. O tom, že tento výrok už je dnes pouhým přežitkem našich prarodičů nepopíratelně vypovídají i odpovědi. Až na 6 dívek (23%) z GHB se všichni dotazovaní shodují, že tento výrok v dnešní společnosti nemá své místo.

Muži nikdy nepláčou.

I na tomto výroku se studenti celkem jednoznačně shodují. Z obrazů muže jako toho silnějšího, co všechno zvládne se zaťatými zuby a obrazu muže, který pláče, mě asi více do očí uhodí ten druhý. Ale i díky získaným odpovědím, kdy pouze 22% všech studentů z GHB a 15% z GP odpovědělo ano, vyplývá, že pocity radosti a smutku můžou ventilovat obě pohlaví, aniž bychom na muže koukali jako na přecitlivělé.

„Bud' hodná holčička“

Tímto výrokem chápu pohled na dívku jako takový, kdy dívka by měla být rozumnější a poslušnější. Rebelské chování bývá kritizováno. Je pro mě celkem velkým překvapením, že 50% dívek z GHB odpovědělo kladně. Z GP souhlasí 24% dívek. Muži se naopak názorově shodují. S uvedenými dívkami souhlasí 26%.

Muž musí zajistit rodinu.

S názorem, že jednou to bude na nich, kdo by měl zajistit rodinu, souhlasí 60% mužů v každém z gymnázií. Převažujících 65% dívek z GHB je také toho názoru. 57% dívek z Prahy si naopak nemyslí, že by měl muž zajišťovat rodinu.

Žena patří do kuchyně.

Pro někoho jen forma škádlení, pro jiného věc, o které se nediskutuje. Není nic neobvyklého na tom, že spousty mužů přenechávají království kuchyně ženám. Rozpolceně na to pohlížejí pouze muži z GHB, kde souhlasí 53%. Není překvapující, že se tato myšlenka nelíbí hlavně dívkám. V GHB s tímto výrokiem nesouhlasí 65% dívek a u dívek z GP mluvíme o ještě větším číslu 76%. Výpověď 75% mužů z Prahy, kteří práci v kuchyni neberou jako výsadu ženy, ukazuje, že se tento předsudek spíše vyskytuje u chlapců z maloměsta.

Na tebe kluku, by ani polepšovna nestačila.

Tento výrok nepřinesl výraznější rozdíly v odpovědích. Že by v současnosti stále platil si myslí jen 41% studentů z GHB a 24% z GP.

11. Shrnutí praktické části

V této kapitole bych chtěla shrnout poznatky získané z mého dotazníkového šetření. V průběhu zpracování dotazníků mi nakonec nepřišlo správné zjištění výsledky porovnávat jen z pohledu obou škol, proto jsem od této původní myšlenky upustila a většinu odpovědí jsem rozdělila a do grafů zanesla také i z pohledu rozdílného vnímání ženského a mužského pohlaví.

Na začátku psaní mé bakalářské práce jsem si stanovila tři hlavní hypotézy, které níže rozeberu. Má první hypotéza, že pro studenty třetího ročníku gymnázia v moderní době není rozdělení genderu rozhodující, se nepotvrdila. Ačkoliv hlavně u otázek, ve kterých se studenti měli vyjádřit k mužským a ženským rolím a také jejich zobrazování v médiích se velké procento respondentů vyjádřilo, že obě pohlaví jsou si rovny a záleží jen na nás, jaký svůj život budeme mít. Na druhé straně ale stále bylo mnoho studentů, kteří zastávají stereotypní názory, stěžejně mluvíme-li o možnosti volnočasových aktivit, starosti o dítě, financování domácnosti, páchaném násilí a v neposlední řadě i přisuzování typických zažitých rolí každého pohlaví. Pokud bychom těmto zbývajícím názorům nepřikládali důležitost, tato hypotéza by byla pravdivá. Sama se domnívám, že studenti by si to takto sami přáli, ale bohužel určité postoje jsou v nás tak zakořeněné, že změna našeho pohledu k rozdělení genderu je nemožná.

U mé druhé hypotézy, že názory studentů z menšího města Havlíčkova Brodu jsou oproti Praze jako velkoměstu ve svých vztazích ke genderovým stereotypům konzervativnější, se mi mé domněnky taktéž nepotvrdily. Při výběru této hypotézy jsem spíše vycházela ze zkušeností s názory starších ročníků, kde se obyvatelé maloměst jeví konzervativněji. Z dotazníků ale vyplývá, že názory studentů z obou škol, jsou si v odpovědích značně podobné. A pokud se u některých odpovědí významnější odchylky objevily, byly to hlavně rozdíly mezi zaznamenanými odpověďmi mužů a žen.

Jediná má třetí hypotéza, že postoje studentů jsou ovlivněni tím, kde bydlí, jestli v rodinném domě nebo v bytě, se potvrdila. Velký význam pro potvrzení nebo vyvrácení měla otázka, kde respondenti vybírali, jak je u nich doma rozdělená starost o domácnost. Z výsledků bylo patrné, že rodiny studentů, které bydlí v rodinných domech, mají domácí práce rozděleny více na typicky ženské (kuchyň, praní, žehlení) a mužské (starost o dům).

Závěr

V mé bakalářské práci jsem se zaměřila na postoje, které zaujímají žáci třetích ročníků gymnázia k otázkám genderové rovnosti. Práci jsem rozdělila na dvě části – teoretickou a stěžejní praktickou část, která je pro mou práci nejdůležitější. Uvědomuji si, že toto téma je velmi obsáhlé a dalo by se k němu uvést i spousty dalších poznatků.

V teoretické části se snažím vymezit základní pojmy, které jsou důležité pro pochopení genderové problematiky. S pomocí literatury popisuji historické pozadí. Naznačuji, jak probíhají procesy osvojování, a uvádím základní teorie, jak se vyvíjí genderová identita. V praktické části se věnuji rozboru dotazníkového šetření, kde jsem se snažila zjistit, jaké jsou představy mladých lidí o genderu v naší moderní společnosti, jaké na ně mají názory, jestli u nich stále přetrvávají stereotypy a jaké, anebo už si na ně vytvářejí vlastní modernější pohled.

Ke sběru dat jsem použila kvantitativní výzkum s anonymními dotazníky. Získané výsledky jsem porovnávala a u většiny otázek je graficky znázornila.

Přestože většina studentů uváděla, že ženy jsou si v dnešní společnosti s muži rovni a to jak si svůj život zorganizují je pouze na nich. Vyvraceli na druhé straně názory, kde se to předsudky jen hemžilo. Z toho vyplývá, že studenti by na jedné straně chtěli, aby jejich pohled byl takový, jaký oni sami chtějí, ale vliv rodiny a společnosti, ve které vyrůstáme je silnější než my.

Tvorba mé práce pro mě byla velmi užitečná a přinesla mi mnoho nových informací. Shánění respondentů nebylo vůbec těžké. V obou školách jsem byla mile překvapena ochotným přístupem. I když jsem doufala v rozsáhlejší odpovědi u otázek, kde mohli vyjádřit svůj názor.

Jednu z mých původních představ o stejném počtu anebo alespoň o minimálním rozdílu respondentů v gymnáziích narušilo Gymnázium Na Pražačce, kde bylo přítomno méně studentů, nežli v GHB, což v závěru na výsledky mé práce nemělo naštěstí větší dopad. Rozhodnutí zkoumat a porovnávat názory studentů dvou škol jsem učinila až na základě konzultace s vedoucím práce. Původně jsem zamýšlela mít jako zkoumaný vzorek jen jedno gymnázium, kde jsem chtěla porovnávat názory žen a mužů na tuto problematiku.

Havlíčkův Brod je mé rodné město. Díky studiu v Praze jsem získala na pár let odstup od stereotypních názorů, jež mi dnes připadají jako následek určitého druhu „maloměšťáctví“. Velmi bych si přála, ale i dalším studentům, generacím, všem, abychom

si zachovali čistou hlavu, nenechávali se tolik ovlivňovat názory druhých a svůj potenciál jsme vložili do respektu k našemu okolí.

Seznam grafů

- Graf 1, 2 a 3 – Pohlaví respondentů
- Graf 4 a 5 – Kde respondenti bydlí
- Graf 6 a 7 – Volný čas a respondenti
- Graf 8 a 9 – Financování žen na rodičovské dovolené
- Graf 10 – Oblíbenost hraček u respondentů
- Graf 11 a 12 – Ovlivňování při výběru hraček
- Graf 13 a 14 – Kauza Mee too
- Graf 15 – Finanční ohodnocení v %
- Graf 16 a 17 – Názory na nezaměstnanost
- Graf 18 a 19 – Budoucí nadřizený respondentů
- Graf 20 a 21 – Názory respondentů na svěřením dítěte do péče po rozvodu/rozchodu
- Graf 22 – Fyzické násilí na mužích
- Graf 23 – Fyzické násilí na ženách
- Graf 24 a 25 – Psychické násilí

Seznam tabulek

- Tabulka č. 1 – Nezletilá osoba v domácnosti
- Tabulka č. 2 a 3 – Rozdělení domácích prací

Seznam použité literatury:

- ASKLÖF, Cecilia et al. *Příručka na cestu k rovnosti žen a mužů*. Vyd. 2. Praha: Institut pro místní správu, 2005. 63 s. ISBN 80-239-5908-5.
- BEAL, C. R. *Boys and girls: the development of gender roles*. New York: McGraw-Hill, 1994. ISBN 007004533X.
- BEM, S. L. (1981). Gender schema theory: A cognitive account of sex typing. *Psychological Review*, 88(4), 354-364. <http://dx.doi.org/10.1037/0033-295X.88.4.354>
- ČERMÁKOVÁ, Marie. *Socioweb* [online]. 1982 [cit. 2018-04-20]. Genderové identity - ekonomické a sociální souvislosti. Dostupné z WWW: <http://www.socioweb.cz/index.php?disp=temata&shw=227&lst=115>.
- ČÍRKOVÁ, L.; VITOUŠOVÁ, P. a kolektiv, *Pomoc obětem (a svědkům) trestných činů -- Příručka pro pomáhající profese*, Praha: Grada Publishing, 2002. 191 s. ISBN:97-8802472-014-2.
- Feminismus: Slovníček pojmů [online]. [cit. 2018-04-20]. Dostupné z <<http://www.feminismus.cz/slovnicek.shtml#M>>
- FIALOVÁ, Eva, SPOUSTOVÁ, Ivana a HAVELKOVÁ, Barbara. *Diskriminace a právo: [diskriminace na základě pohlaví a rovné příležitosti žen a mužů na trhu práce z pohledu práva]*. [Praha]: Gender Studies, 2007. 46 s. ISBN 978-80-86520-20-9.
- GIDDENS, Anthony a SUTTON, Philip W., ed. *Sociologie*. Vyd. 1. Praha: Argo, 2013. 1049 s. ISBN 978-80-257-0807-1.
- JANDOUREK, Jan. *Úvod do sociologie*. 1.vyd. Praha: Portál, 2003. ISBN 80-7178-749-3.
- JANDOUREK, Jan. *Průvodce sociologií*. 1.vyd. Praha: Grada, 2008. ISBN 978-80-247-2397-6.
- JANOŠOVÁ, Pavlína. *Dívčí a chlapecká identita: vývoj a úskalí*. 1.vyd. Praha: Grada, 2008. ISBN 978-80-247-2284-9.
- JANOŠOVÁ, Pavlína. *Gender v práci se školními dětmi*. Vyd. 1. Liberec: Technická univerzita v Liberci, 2010 [i.e. 2011]. 42 s. ISBN 978-80-7372-701-7.
- JARKOVSKÁ, Lucie. *Rovné příležitosti dívek a chlapců ve vzdělání*. 2.aktual.vyd. Brno: Nesehnutí, 2005. ISBN 80-903228-6-7.
- JURÁŇOVÁ, Jana a CVIKOVÁ, Jana. *Ružový a modrý svět: Rodové stereotypy a ich důsledky*. Bratislava: ASPEKT a Občan a demokraci, 2003. ISBN 80-89140-02-5
- KARSTEN, Hartmut. *Ženy - muži: [genderové role, jejich původ a vývoj]*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2006. 183 s. Spektrum; 48. ISBN 80-7367-145-X.

- KOLDINSKÁ, Kristina. *Gender a sociální právo: rovnost mezi muži a ženami v sociálněprávních souvislostech*. Vyd. 1. Praha: C.H. Beck, 2010. xv, 240 s. Beckova edice právní instituty. ISBN 978-80-7400-343-1.
- KŘÍŽKOVÁ, Alena a Zdeněk SLOBODA. *Genderová segregace českého trhu práce: kvantitativní a kvalitativní obraz*. Praha: Sociologický ústav AV ČR, 2009., ISBN 978-80-7330-165-1.
- LENDEROVÁ, Milena. *K hříchu a modlitbě: žena v minulém století*. 1.vyd. Praha: Mladá fronta, 1999. ISBN 80-204-0737-5.
- LENDEROVÁ, Milena a kol. *Eva nejen v ráji. Žena v Čechách od středověku do 19. století*. 1.vyd. Praha: Karolinum, 2002. ISBN 80-246-0375-6.
- MAŘÍKOVÁ, Hana, PETRUSEK, Miloslav a VODÁKOVÁ, Alena. *Velký sociologický slovník: II. svazek, P-Ž*. Praha: Karolinum, 1996. ISBN 80-7184-310-5.
- OAKLEY, Ann. *Pohlaví, gender a společnost*. Překlad Milena Poláčková a Martin Poláček. Vyd. 1. Praha: Portál, 2000. 171 s. ISBN 80-7178-403-6.
- PETRUSEK, Miloslav, MAŘÍKOVÁ, Hana a VODÁKOVÁ, Alena. *Velký sociologický slovník*. Vyd. 1. Praha: Karolinum, 1996. 2 sv. ISBN 80-7184-311-3.
- RENZETTI, Claire M. a CURRAN, Daniel J. *Ženy, muži a společnost*. Překlad Lukáš Gjurič. Vyd. 1. Praha: Karolinum, 2003. 642 s. ISBN 80-246-0525-2.
- Společnost žen a mužů z aspektu gender: [sborník studií vzniklých na základě semináře Společnost, ženy a muži z aspektu gender pořádaného Nadací Open Society Fund Praha]*. Praha: Open Society Fund, 1999. 171 s. ISBN 80-238-4770-8.
- SMETÁČKOVÁ, Irena, ed. a JARKOVSKÁ, Lucie. *Gender ve škole: příručka pro budoucí i současné učitelky a učitele*. Vyd. 1. Praha: Otevřená společnost, 2006. 67 s. ISBN 80-903331-5-X.
- SMETÁČKOVÁ, Irena, ed. *Příručka pro genderově citlivé vedení škol*. Praha: Otevřená společnost, 2007. 67 s. ISBN 978-80-87110-01-0.
- SMETÁČKOVÁ, Irena. *Běžný den v životě žen a mužů – představy dívek a chlapců o vlastní budoucnosti*. *Studia paedagogica*, [S.l.], v. 15, n. 1, p. 107-124, srp. 2010. ISSN 1803-7437. Available at: <<http://www.phil.muni.cz/journals/index.php/studia-paedagogica/article/view/100/203>>. Date accessed: 26 dub. 2018
- SMETÁČKOVÁ, Irena. *Genderové představy a vztahy: sociální a kognitivní aspekty vývoje maskulinity a femininity v průběhu základní školy*. Vydání první. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2016. 274 stran. Gender sondy; 10. svazek. ISBN 978-80-7419-229-6.

Taboo of Male Rape Keeps Victims Silent. Psychologytoday.com [online]. Psychology Today,2015[cit.2018-04-20]. Dostupné z: <https://www.psychologytoday.com/blog/talking-about-trauma/201506/taboomale-rape-keeps-victims-silent-0>.

VÁGNEROVÁ, Marie. *Základy psychologie*. Vyd. 1. V Praze: Karolinum, 2004. 356 s. ISBN 80-246-0841-3.

VALENTOVÁ, Marie, ŠMÍDOVÁ, Iva a KATRŇÁK, Tomáš. *Genderová segregace trhu práce v kontextu segregace vzdělanostní: mezinárodní srovnání* [online]. In:2007 [cit. 2018-05-18]. Dostupné z:

http://www.genderonline.cz/uploads/4f65927f9219ae00c4b73e6f9b0dc7612fba3c88_genderove-segregace-trhu-prace.pdf

VALDROVÁ, Jana. *Gender a společnost: [vysokoškolská učebnice pro nesociologické směry magisterských a bakalářských studií]*. Vyd. 1. V Ústí nad Labem: Univerzita J.E. Purkyně, 2006. 236 s. Skripta. ISBN 80-7044-808-3.

Seznam zkratk

GHB – Gymnázium Havlíčkův Brod

GP – Gymnázium Na Pražačce

EU – Evropská unie

Summary

In my bachelor thesis I focused on the attitudes of Adolescents to the Issue of Gender Equality. In theoretical part I tried to explain important concepts of gender and gender in general. I also define gender socialization and gender stereotypes. I mention his development in the world and in our country. In the practical part I record the obtained opinions of the students on the issue of gender, from the questionnaire survey.

Přílohy

Dotazník

1) Jste muž nebo žena?

- a) muž
- b) žena

2) Kde žijete?

- a) v rodinném domě
- b) v bytě
- c) jiná možnost – uveďte příklad

3) Žije ve Vaší domácnosti další nezletilá osoba?

Vyberte 1 nebo více možností

- a) dívka/y
- b) chlapec/i
- c) ne

4) Myslíte si, že mají muži a ženy stejné časové možnosti věnovat se svým koníčkům?

Svou odpověď prosím odůvodněte.

- a) Určitě ano
- b) Spíše ano
- c) Spíše ne
- d) Určitě ne

Vysvětlení:

5) Jak jsou ve Vaší domácnosti rozděleny domácí povinnosti?

Křížkem označte jednu nebo obě možnosti.

	Muži	Ženy
Vynášení odpadků		
Vaření		
Mytí nádobí		
Nákupy		
Praní		
Žehlení		
Úklid		
Opravy domu		
Opravy v domácnosti		
Práce na zahradě		
Starost o auto		
Sekání trávníku		
Kutilské činnosti		

6) Je dle Vás správné, že ženy spoléhají na to, že je bude na rodičovské dovolené živit muž?

- a) určitě ano
- b) spíše ano
- c) možná
- d) spíše ne
- e) určitě ne

7) Kdo se dle Vašeho názoru dokáže lépe postarat o dítě?

Věk dítěte	Otec	Matka	Oba stejně
0 - 6 měsíců			
6 měsíců - 1 rok			
1 rok - 3 roky			
3 roky - 6 let			
6 let - 15 let			

8) Kdo by měl podle Vašeho názoru finančně zabezpečovat bezdětnou domácnost?

- a) muž
- b) žena
- c) oba stejně

9) Očíslujte následující hračky dle toho, zda jste si s nimi hráli a jak pro Vás byly oblíbené.

1 - nejméně oblíbená / s touto hračkou jsem si nehrál, 5 – nejvíce oblíbená hračka

autodráha	
loutky	
kychyňka	
panenky/barbie	
autíčka	
puzzle	
plyšáci	
hlavolamy	
bojové zbraně	
koloběžka/odrážedla	
míč	
stavebnice typu lego	
stavebnice Merkur	
deskové/karetní hry	
šachy	

10) Ovlivňovali Vás dospělí při výběru hraček?

- a) ano
- b) ne

11) Slyšeli jste o kauze Me too?

- a) ano slyšel/a, zajímá mě to
- b) ano slyšel/a, nezajímá mě to
- c) ne neslyšel/a, chtěla bych se o tom dozvědět víc
- d) ne neslyšel/a, nezajímá mě to

12) Pokud jste slyšeli, co si o tom myslíte?

13) Jaká je Vaše představa o roli muže a ženy v životě?

Muž:

Žena:

14) Jak jsou dle Vás muži a ženy finančně ohodnoceni za svou práci na stejné pozici?

- a) odměna je stejná
- b) muži více
- c) ženy více

15) U kterého pohlaví je dle Vašeho názoru nezaměstnanost vyšší?

- a) u žen
- b) u mužů
- c) nezaměstnanost je vyrovnaná

Vysvětlete:

16) Koho byste jednou upřednostňovali na pozici Vašeho nadřízeného?

- a) muže
- b) ženu
- c) je mi to jedno

17) Komu by dle Vašeho názoru po rozvodu/rozchodu měly být svěřeny děti?

- a) otci
- b) matce
- c) střídavé péče

18) Jak dle Vás média zobrazují muže a ženy v české společnosti?

19) Jak často se dle Vašeho názoru vyskytuje fyzické či psychické násilí v domácnosti?

	Velmi často	Občas	Zřídka	Vůbec
Fyzické násilí na mužích				
Fyzické násilí na ženách				
Psychické násilí na mužích				
Psychické násilí na ženách				

20) Jsou stále v současnosti obecně platné tyto výroky?

	Ano	Ne
Muž je hlava rodiny.		
Holky nemluví sprostě.		
Muži nikdy nepláčou.		
„Buď hodná holčička“		
Muž musí zajistit rodinu.		
Žena patří do kuchyně.		
Na tebe kluku, by ani polepšovna nestačila.		